

पाल्पा जिल्लाको मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७९

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
पाल्पा

प्रमुख जिल्ला अधिकारीको भनाई

कालीगण्डकी नदीको तटमा अवस्थित रामपुर र अर्गलीको फाँट तथा तिनाउ/खहरे नदी/खोला तटमा अवस्थित माडि फाँटहरू, तिनाउ खोला तल्लो किनाराका जग्गाहरू पाल्पाका उर्वर भूमिको रूपमा रहेका छन् । नदि तथा खोलामा आउने बाढीले जमिन कटान तथा डुवान हुने, नदी तथा खोलामा मानिसहरू डुबी मृत्यु हुने जस्ता घटना मनसुनको समयमा हुने गरेको विगतका अभिलेखहरूबाट देखिन्छन् । चुरे तथा महाभारत पर्वत श्रृंखलाका क्षेत्रमा रहेका वस्ती तथा सडकहरूमा पहिरो गई घर, गोठ क्षति हुने, सडक अवरुद्ध तथा क्षति हुने घटनाहरू पनि विगतमा उल्लेख्य मात्रामा हुने गरेको पाइन्छ । यिनै तथ्य, तथ्याङ्कहरूलाई मध्यनजर गरी वर्षातको समयमा मनसुनजन्य विपदबाट आई पर्न सक्ने धनजन र ऐतिहासिक, धार्मिक, पुरातात्विक महत्वका संरचनाहरू, अन्य भौतिक संरचनाहरूको क्षति हुन नदिन, विपद आई परेमा तत्काल उद्धार, खोज, राहत प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न सकियोस भन्ने ध्येयका साथ तयार गरिएको यो मनसुन पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयनले विपद व्यवस्थापनमा सहजता हुने विश्वास लिएको छु ।

.....
जगन्नाथ पन्त
प्रमुख जिल्ला अधिकारी

परिच्छेद- १ : पाल्पा जिल्लाको चिनारी

१.१ पाल्पा जिल्लाको वस्तुस्थिति

लुम्बिनी प्रदेश अन्तर्गत पर्ने पाल्पा जिल्ला एक ऐतिहासिक महत्व बोकेको जिल्ला हो। यस जिल्लाको सीमाना पूर्वमा तनहुं र नवलपुर, पश्चिममा अर्घाखाँची र गुल्मी, उत्तरमा स्याङ्गजा, दक्षिणमा रुपन्देही र परासी जिल्लाहरु पर्दछन्। विश्व मानचित्रमा यो जिल्ला २७ डिग्री ४० मिनेट उत्तरदेखि २७ डिग्री ५७ मिनेट उत्तरी अक्षांश र ८३ डिग्री १४ मिनेट पूर्वदेखि ८४ डिग्री ०२ मिनेट पूर्वी देशान्तरबीच फैलिएको छ। यस जिल्लाको क्षेत्रफल १३७३ वर्ग कि.मी. रहेको छ। यो जिल्ला समुन्द्री सतहबाट करिब २०० मि. देखि २००० मि. उचाई सम्म फैलिएको छ। उष्ण जलवायु देखि समशितोष्ण हावापानी पाईने यस भूमिमा प्राकृतिक वनस्पती एवं जैविक विविधता पाईन्छ। यस जिल्लाको सरदर औषत तापक्रम २३ डिग्री सेल्सियस भएपनि गर्मीयाममा ३५ डिग्री सेल्सियस भन्दा बढी र जाडोयाममा ३.७ डिग्री भन्दा कम हुंदैन।

सदरमुकाम तानसेनको ठिक उत्तरमा रहेको श्रीनगरडांडा यहांको आकर्षण तथा गहना हो। सबै भन्दा बढि (५२.३०%) मगर जातिले बसोबास गर्ने यस जिल्लाका अधिकांश मानिस कृषि पेशामा संलग्न रहेका छन् भने बैदेशिक रोजगारको लागि छिमेकी राष्ट्र भारत तथा खाडी राष्ट्रमा गएका मानिसहरुको संख्या पनि उल्लेख्य रहेको पाईन्छ। यस जिल्लालाई शैक्षिक क्षेत्रको रुपमा पनि एक महत्वपूर्ण स्थानको रुपमा लिईने गरिन्छ। सदरमुकाम आसपासमा अवस्थित मेडिकल कलेज तथा नर्सिङ्ग कलेजहरुले गर्दा देशका विभिन्न स्थानहरुबाट यहां अध्ययनको लागि विद्यार्थीहरु आउने गरेकोले पश्चिम पहाडमा यो जिल्ला शैक्षिक केन्द्रको रुपमा पनि विकसित हुंदै गईरहेको छ। प्राकृतिक सुन्दरताको दृष्टिले असाध्यै सुन्दर यस जिल्लाको सदरमुकाम तानसेनलाई नेपालको दार्जिलिङ पनि भन्ने गरिन्छ। जसले गर्दा यो क्षेत्र पर्यटकीय गन्तव्यको रुपमा पनि अगाडी बढ्दै छ। यस जिल्लामा बुटवल स्याङ्गजा हुंदै पोखरा जाने सिद्धार्थ राजमार्ग र तानसेन हुंदै गुल्मी जाने दुई मुख्य राजमार्गहरु रहेका छन्। सिद्धार्थ राजमार्गको सुनौली - बर्तुङ्ग खण्ड यस जिल्लाको मुख्य MSR हो।

भौगोलिक अवस्थिति

(क) अक्षांस: २७०. ४० मिनेटदेखि २७०. ५७ मिनेट उत्तरी अक्षांश

(ख) देशान्तर: ८३०. १४ मिनेटदेखि ८४०. २ मिनेट पूर्वी देशान्तर

(ग) सीमाना: पूर्व- तनहुं र नवपरासी

पश्चिम - अर्घाखाँची र गुल्मी

उत्तर - स्याङ्गजा

दक्षिणमा - रुपन्देही र नवलपरासी

(घ) क्षेत्रफल: १३७३ वर्ग कि.मी.

स्थानीय तहहरूको संक्षिप्त विवरण

सि.नं.	स्थानीय तह	क्षेत्रफल (वर्ग किलोमिटर)	जनसंख्या	केन्द्र
१	तानसेन नगरपालिका	१०९८.	५१४७०	तानसेन
२	रामपुर नगरपालिका	१२३३४.	३९१९०	रामपुर
३	रैनादेवी छहरा गाउँपालिका	१७५८८.	२३१२४	छहरा
४	रिब्दीकोट गाउँपालिका	१२४५५.	१५६३६	खस्यौली
५	तिनाउ गाउँपालिका	२०२	१८२९१	दोभान
६	निस्दी गाउँपालिका	१९४५.	१७६२९	मित्याल
७	पूर्वखोला गाउँपालिका	१३८५.	१६१४५	रिङ्गनेरह
८	बगनासकाली गाउँपालिका	८४१७.	१६९३४	चिर्तुङधारा
९	माथागढी गाउँपालिका	२१५५९.	२४०२४	झडेवा
१०	रम्भा गाउँपालिका	९४१२.	१७०७७	पिपलडाँडा

यस जिल्लामा बर्षेनी सबै भन्दा बढी सडक दुर्घटनाबाट जनधनको क्षती भईरहेको पाईन्छ । यस जिल्लाको प्रमुख सडक मार्गहरू तथा सहायक सडक मार्ग निम्न अनुसार रहेका छन् ।

सि.नं.	विवरण	दुरी (कि.मि.)	कैफियत
१.	सिद्धार्थ राजमार्ग (वुटवल, वर्तुङ्ग, आर्यभञ्ज्याङ्ग हुँदै राम्दी)	६८ कि.मी	Cl 40
२.	आर्यभञ्ज्याङ्ग-रामपुर सडक खण्ड	५० कि.मी.	Cl 18
३.	वर्तुङ्ग-हार्थोक-रिडी सडक खण्ड	३५.६६ कि.मी.	Cl 40
४	हार्थोक-छहरा-तिनगिरे	२५ कि.मी.	Cl 18
५	बांसटारी-झडेवा-खैरेनी	४८ कि.मी.	Cl 18
६	बतासे डाँडा-अबल-रानिघाट	१३ कि.मी.	Cl 18
७	चिलाङ्दी-चापपानी-गरनडाँडा-राम्दी	१६ कि.मी.	Cl 18
८	हुमिन-रिङ्गनेरह-ज्यामिरे	११ कि.मी.	Cl 18
९	बतासेडाँडा-बौघागुम्हा-छेर्लुङ	१५ कि.मी.	Cl 18
१०	दोभान-कचल-बल्डेडढी	१२ कि.मी.	Cl 18
११	अमलाबास-पेलावास-तालपोखरा-अर्घाखाँची	१६ कि.मी.	Cl 18
१२	ताहुं-ओमचञ्ज्याङ-तितेनी-रानीबास-सहदीखोला	१० कि.मी.	Cl 18
१३	बेलडाँडा-दुङ्गानाबेसी-मित्याल-आरुङखोला	२७ कि.मी.	Cl 18
१४	खस्यौली-देउराली-मनवाग	२३ कि.मी.	Cl 18
१५	बुल्थाके-खानीगाउँ-दैलातुङ	८ कि.मी.	Cl 18
१६	डुम्रे-मस्याम-दुस्टुङ-बतासे	१४ कि.मी.	Cl 18

१७	राईका-आनन्दीभञ्ज्याड-रुक्सेभञ्ज्याड	२७ कि.मी.	CI 18
१८	सालझण्डी-जठापौवा-सुङ्गुरेदुङ्गा	२०.३ कि.मी.	CI 18
१९	हुमिन-देवीनगर-जल्पा-बहादुरपुर	१६.८ कि.मी.	CI 18
२०	झुम्सा-ज्यामिरे-दमार-जगात	२६ कि.मी.	CI 18
२१	सिलुवा-अर्चले-सिन्दुरे(ज्यामीरे)	१६.५ कि.मी.	CI 18

हेलिप्याड. दि.फेमश दल गण हेड क्वाटर तानसेन र रामपुर पोष्टमा स्थायी हेलिप्याड रहेको छ । साथै जिल्लाको स्थानीय तहसंग समन्वय गरी हरेक तहमा कम्तीमा एउटा Night Landing Capability सहितको हेलिप्याड निर्माण गर्ने कार्यको लागि समन्वय भईरहेको छ । विपद उद्धारको समयमा यिनै हेलिप्याडहरूलाई प्रयोग गरी विपद उद्धार तथा राहत वितरणको कार्य गरिनेछ । यस जिल्लामा रहेका हेलिप्याडहरूको विवरण निम्न अनुसार रहेको छ ।

सि.नं.	स्थान (GR, Latitude, Longitude)	कैफियत
१	तानसेन:(जि.आर.५५९८२९) 83°33'00', 27°51'00'	Night landing Capability
२	रामपुर (जि.आर. ८९६८३७) 83°53'30', 27°52°10'	हेलिप्याड रहेको
३	मुझुङ्ग (जि.आर.४०५८४३) 83°30°20', 27°52°19'	खुल्ला जमिन
४	प्रभास (जि.आर.५४८८०४) 83°31°7' , 27°51°9'	हेलिप्याड रहेको
५	दोभान 83 (४९१७९९.आर.जि)°27°15', 27°49°13'	हेलिप्याड रहेको
६	खस्यौली (जि.आर.५१५७६४) 83°30°29', 27°48°4'	खुल्ला जमिन
७	बर्तुङ्ग (जि.आर.५६२८१९) 83°33°10', 27°50°51'	खुल्ला जमिन
८	नायरनमत्लेस (जि.आर.६१२८१७) 83°35°11', 27°52°12'	खुल्ला जमिन
९	दर्लाडांडा (जि.आर.६०५८७६) 83°36°30', 27°54°15'	खुल्ला जमिन
१०	ताहुं (जि.आर.७२९५०१) 83°43°14', 27°50°20'	खुल्ला जमिन
११	मित्याल (जि.आर.९११७१३) 83°55°15', 27°46°6'	खुल्ला जमिन
१२	सोमादी (जि.आर.३९८८८७) 83°21°5', 27°55°3'	खुल्ला जमिन
१३	जुठापौवा (जि.आर.३२२७४१) 83°19°2', 27°49°10'	खुल्ला जमिन
१४	हुंगी (जि.आर.७२३८७८) 83°43°14', 27°55°13'	खुल्ला जमिन
१५	गोठादी (जि.आर.६०८६४३) 83°39°6', 27°42°9'	खुल्ला जमिन
१६	दर्छा (जि.आर.६०८६४३) 83°56°5', 27°50°16'	खुल्ला जमिन
१७	अर्गली (जि.आर.४४५९११) 83°27°11', 27°55°5'	खुल्ला जमिन
१८	खालीवन (जि.आर.८४१८१७) 83°49°7', 27°52°9'	खुल्ला जमिन

संचार

जिल्लाको प्राय सबै जसो स्थानमा मोबाईलको पहुँच रहेको । साथै शहरी क्षेत्रमा Landline फोनको पनि व्यवस्था रहेको छ । यस जिल्लामा सुचना सहज रूपमा साधारण जनतासम्म प्रसारण गर्नको लागि स्थानीय टेलिभिजन स्टेशन, विभिन्न एफ.एम. स्टेशनहरु र स्थानीय पत्रपत्रिकाहरुले निकै महत्वपूर्ण भूमिका निभाउँदै आएका छन् । विपदको समयमा यी संचारका साधनहरुको महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छन् ।

(क) जिल्लाको विभिन्न Electronic मिडियाहरूको विवरण निम्नानुसार रहेको छन् ।

सि.नं.	मिडिया	सम्पर्क नम्बरहरू	Email/Website	स्टेशन मेनेजर	कै.
१	श्रीनगर टेलिभिजन	९८५७०६०७६१	shreenagartv123@gmail.com	विष्णु घिमिरे	
२	सनराइज टेलिभिजन	०७५-५२०७१३ ९८५७०२८१७७	suryodaytv@gmail.com santoshpfm.1@gmail.com	सन्तोष बस्याल	
३	पृथ्वी टेलिभिजन	९८६६५७२२०२		दुर्गा के.सी/कृष्ण पौडेल	
४	सामुदायिक रेडियो मदनपोखरा	०७५-४११०५५ ०७५-४११०५६	madanpokharafm@ntc.net.np crmhalchal@gmail.com	विरेन्द्र घिमिरे (निमित्त प्रवन्धक)	
५	सामुदायिक रेडियो मुक्तिनाथ	९८५७०६२६७०	bhuwanrayamajhi670@gmail.com	भुवन रायमाझी	
६	श्रीनगर एफ.एम., तानसेन	०७५-५२१७३२ ९८५७०६०५०७	devpalpali@gmail.com	देव बहादुर पचभैया	
७	रेडियो पश्चिमाञ्चल	०७५-५२१७२५		हाल बन्द	
८	पाल्पा एफ.एम.	०७५-४००३५६	radiopalpafm@gmail.com		
९	सामुदायिक रेडियो, रामपुर	०७५-४००१६५ ९८४७५७९९९९	radiorampur@yahoo.com	छवि खनाल	
१०	रेडियो पाल्पा	९८५७०६८५९३	radiopalpafm@gmail.com	दुर्गेश मल्ल	
११	युनिक एफ.एम.	९८५७०६०३०१	news.uniquefm@gmail.com	जगदिश भट्टराई	
१२	रेडियो कुटुम्ब	९८५७०६०६८१	naran.sfm@gmail.com	नारायण न्यौपाने	

(ख) जिल्लामा प्रकाशित हुने पत्र पत्रिका सम्बन्धी विवरण

सि.नं.	पत्रपत्रिकाको नाम	सम्पादक	सम्पर्क नम्बर	प्रकार	ईमेल	प्रकाशन हुने स्थान	कै.
१	नव जनचेतना	जगदिश भट्टराई	९८५७०६०३०१	दैनिक	janachetana@gmail.com	तानसेन, पाल्पा	
२	करुवा	कृष्ण कार्की	९८५७०६०८५८	अर्ध साप्ताहिक	karuwaall@gmail.com	तानसेन, पाल्पा	

३	गाउँले देउराली	राम प्रसाद अर्याल	९८४७०४३४२०	साप्ताहिक	rdp.palpa@gmail.com	तानसेन, पाल्पा	
४	नवसम्वाद	रेखीराम राना	९८५७०६०६९८	साप्ताहिक	nawasambad1@gmail.com	तानसेन, पाल्पा	
५	पाल्पा टाईम्स	झपेन्द्र गहिरे	९८५७०६००३३	साप्ताहिक	palpatimes@gmail.com	तानसेन, पाल्पा	
६	पाल्पा समाचार पत्र	यज्ञमूर्ती तिमिल्सीना	९८५७०६५८३९	साप्ताहिक	repoter.palpa@gmail.com	तानसेन, पाल्पा	
७	परेवा	भोजराज भट्टराई	९८४७०५२४३३	पाक्षिक	palpali.bhoju@gmail.com	तानसेन, पाल्पा	

(ग) अनलाइन मिडिया

सि.नं.	अनलाइन मिडिया को नाम	सम्पादक	सम्पर्क नम्बर	ईमेल	प्रकाशन हुने स्थान	कै.
१	eranimahal.com	अमृत अधिकारी	९८५७०६००४७	अनलाइन	तानसेन, पाल्पा	
२	seroferonews.com	मुक्ति न्यौपाने	९८५७०६००९०	अनलाइन	तानसेन	
३	palpasamachar.com	यज्ञमूर्ती तिमिल्सीना	९८५७०६५८३९	अनलाइन	तानसेन	
४	bolikhabar.com	बन्दना पोखरेल	९८४७११०४६२	अनलाइन	तानसेन	
५	katuwalkhabar.com	दुर्गेश मल्ल	९८५७०६८५९३	अनलाइन	रामपुर	
६	shitalpati.com	जगदिश भट्टराई	९८५७०६०३०१	अनलाइन	पूर्वखोला	
७	nayadhar.com	कृष्ण दर्नाल	९८५७०६२९१७	अनलाइन	मदनपोखरा	

(घ) हुलाक सम्बन्धी विवरण

सि.नं.	हुलाक कार्यालयहरूको विवरण	संख्या	कैफियतक
१	जिल्ला हुलाक कार्यालय	१	
२	ईलाका हुलाक कार्यालय	१३	
३	अतिरिक्त हुलाक कार्यालय	५२	
४	हुलाक सुचना केन्द्र	७	हाल संचालनमा नरहेको
५	कुल जनशक्ति अस्थायी र करार समेत गरी (स्थायी ३४ करार १६ अतिरिक्त १४७)	१९७	

(ड) जिल्लाको समग्र संचारको विवरण

सि.नं.	संचार	संख्या	कैफियत
१	NTC Tower (2G, 3G, 4G)	५२	बल्डेडगढी हुमिन गाँडाकोट बेलडाँडा दर्छामा नयाँ टावर बनि रहेको
२	NCELL टावर		
३	हुलाक	६६	
४	दैनिक पत्रिका	१	
५	साप्ताहिक पत्रिका	४	
६	पाक्षिक पत्रिका	१	
७	अर्घसाप्ताहिक पत्रिका	१	
८	सामुदायिक एफ.एम. रेडियो	७	
९	टि.भि. च्यानल	३	
१०	Wimax, ADSL, Fibre, Worldlink Internet, Broadlink	१८०/८१६/९२०	रामपुर नगर पालिकामा फाइबर नेटवर्कको बिस्तार भई रहेको

बिद्युत

बिद्युत प्राधिकरण पाल्पाका अनुसार पाल्पाका सबै नगरपालिकाहरू र गाउँपालिकाहरू तथा वडामा बिद्युत पुगेको छ । नेपाल बिद्युत प्राधिकरणले बिद्युतिकरण गर्न नसकेका पालिकाहरू लगायत अन्य स्थानहरूमा बुटवल पावर कम्पनी र सामुदायिक बिद्युतिकरणबाट बिद्युत सेवा उपलब्ध गराईएको छ । हालसम्म यस जिल्लामा ७ वटा लघु जलबिद्युत आयोजना, १८ वटा पेल्ट्रिक सेटका आयोजनाहरू सम्पन्न भई संचालनमा आएका छन् । यी आयोजनाहरूबाट करिब १३० किलोवाट बिद्युत उत्पादन भई करिब १,८०० घरधुरी लाभान्वित भएको देखिन्छ । उत्पादित बिद्युतले विभिन्न प्रकारका ग्रामिण उद्योगहरू संचालन भई स्थानीय स्तरमा रोजगारीको श्रृजना हुनुका साथै स्थानीय बासिन्दाहरूले सेवा सुविधा पाईरहेका छन् । पाल्पा जिल्लामा रहेका लघु जलबिद्युत आयोजनाहरू समेत बाढी पहिरोको उच्च जोखिममा रहेको हुंदा विपद उद्धारको समयमा यस गृहहरूको मर्मत संभार पनि प्रमुख कार्यको रूपमा रहन्छ । पाल्पा जिल्लामा संचालनमा रहेका प्रमुख लघु जलबिद्युत आयोजना तथा पेल्ट्रिक सेटका आयोजनाहरूको विवरण निम्न अनुसार रहेको छ ।

सि.नं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (किलोवाट)	कै.
१	बोक्सेखोला लघु जलबिद्युत आयोजना	१०५.	
२	छतिवन खोला लघु जलबिद्युत आयोजना	६०.	
३	कुरमान खोला लघु जलबिद्युत आयोजना	१००.	
४	निस्दी खोला लघु जलबिद्युत आयोजना	१४०.	

५	शिवी खोला लघु जलबिद्युत आयोजना	६५.	
६	सुतीखोला लघु जलबिद्युत आयोजना	१६.	
७	ठाडेखोला लघु जलबिद्युत आयोजना	८०.	
८	किहुन खोला पेलिट्रक सेट	२५.	
९	साखर्दी खोला पेलिट्रक सेट	३०.	
१०	सुकेताल पेलिट्रक सेट	३०.	
११	बसेनी क खोला पेलिट्रक सेट	३५.	
१२	खहरेखोला क पेलिट्रक सेट	२५.	
१३	ओखलहुड्गा क पेलिट्रक सेट	३०.	
१४	पाकरीखोला पेलिट्रक सेट	३०.	
१५	चिउरेपानी पेलिट्रक सेट	२०.	
१६	ड्याड खोला पेलिट्रक सेट	३०.	
१७	रितुडखोला पेलिट्रक सेट	१०.	
१८	बडहरे खोला पेलिट्रक सेट	३०.	
१९	भमराखोला पेलिट्रक सेट	४०.	
२०	बसेनी ख खोला पेलिट्रक सेट	१५.	
२१	ढाके दमार खोला पेलिट्रक सेट	२५.	
२२	खहरेखोला ख पेलिट्रक सेट	३०.	
२३	नाटखोला पेलिट्रक सेट	३२.	
२४	पंधेरा खोला पेलिट्रक सेट	३०.	
२५	फेदीखोला पेलिट्रक सेट	४२.	

परिच्छेद २

पाल्पा जिल्लामा हुने मनसुन आपतकालीन विपद् प्रतिकार्य योजना

२.१ पृष्ठभूमी

नेपाल मनसुनी बाढी, पहिरो सडक दुर्घटनाबाट वर्षेनी प्रभावित हुने गरेको छ । यसका अतिरिक्त भूकम्प, आँधीबेहरी, असिना, चट्याङ्ग लगायत मानव सिर्जित विपदहरूबाट सदैव सडकटाभिमुख (vulnerable) समेत रहेको छ । बारम्बार घटिरहने प्रकोपले गर्दा देशको विकास प्रयासलाई नकारात्मक असर परिरहेको छ । यस्ता प्रकोपबाट बच्न तथा यसको असरलाई कम गर्न पूर्वतयारीका कार्यहरू सरकारी तथा गैरसरकारी क्षेत्रबाट कम्ती मात्रामा भएका छन् । प्रकोपको पूर्व तयारी गरी समुदाय तथा विभिन्न सरोकारवालाहरूलाई सशक्तिकरण गरिएमा प्रकोपबाट हुने जनधनको क्षतिलाई कम गर्न सकिन्छ । त्यसकारण जनधनको सुरक्षार्थ तथा विकासको प्रतिफललाई दिगो राख्न विपद् पूर्वतयारी योजना बनाई कार्यान्वयन गरेर मानवीय तथा भौतिक क्षति कम गर्नु टड्कारो आवश्यकता देखिन्छ ।

यस योजनामा मनसुनको कारण आपतकालीन विपद् पर्न गएमा कार्यान्वयन गर्नुपर्ने विपद् पूर्वतयारी कार्यमा संलग्न सरोकारवाला निकायहरू जस्तै, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरू तथा सम्बन्धित सबै राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाहरूले समन्वयात्मक रूपमा संभावित विपद्को जोखिमबाट बच्न के कस्ता उपायहरू अवलम्बन गर्न उपयुक्त र अत्यावश्यक हुन्छ सो सम्बन्धमा एक आपसमा छलफल गरी समन्वयात्मक तवरले विस्तृतमा पूर्वतयारी कार्ययोजना तयार गर्न र त्यसको कार्यान्वयन व्यवस्थालाई उद्देश्यमूलक, प्रभावकारी, भरपर्दो र व्यवस्थित बनाउने उद्देश्यले जिल्ला तहमा कार्यान्वयनलाई सहज बनाउन सबै सरकारी तथा गैरसरकारी साझेदारहरूको सहकार्यमा यो कार्ययोजना अद्यावधिक गर्नु पर्ने आवश्यकता रहेको छ । साथै जिल्ला स्थित सरकारी तथा गैरसरकारी तथा स्थानीय निकायहरू र रेडक्रस, नागरिक समाज र बुद्धिजीवी प्रतिनिधिहरूलाई विपद्को अवस्थामा गर्नुपर्ने पूर्वतयारी कार्यमा सहयोग पुर्याउन, तथ्यमूलक सूचना आदान प्रदान गर्न तथा समन्वयात्मक रूपले क्रियाकलापहरू निर्धारण गर्न सहज होस भन्ने उद्देश्यले यो मनसुन आपतकालीन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरिएको छ । यसमा उल्लेखित चरण, प्रक्रिया वा विधिहरू जिल्ला तहको कार्यान्वयन प्रक्रियामा सकेसम्म कुनै क्रियाकलाप नछुटुन र कुनै नदोहोरिउन भन्ने कुरालाई जोड दिनु पर्नेछ ।

२.२ उद्देश्यहरू

यस योजनाको मुख्य उद्देश्य पाल्पा जिल्लामा मनसुनबाट हुन सक्ने संभावित जोखिम पहिचान गरी पूर्व तयारी गर्ने, प्रभावकारी विपद व्यवस्थापन र विपद पश्चात् क्षति कम गर्न पूर्वतयारी गरी जनधनको क्षति कम गर्ने रहेको छ । यस विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाका उद्देश्यहरू निम्न अनुसार रहेका छन्:

- प्रकोपको सम्भावित, संकटाभिमुख स्थलको पहिचान गरि स्तरीकरण गर्ने ।
- प्रकोपको अवस्थामा जनशक्तिको पहिचान गरि जिम्मेवारीको वाँडफाँड गर्ने ।
- प्रकोप पश्चात उद्धारको लागि यथास्मिध घटना स्थलमा पुगि उद्धार गर्न सक्षम बनाउने ।
- विपद् पश्चात प्रभावित व्यक्ति समुदायलाई राहत श्रोतको खोजी गर्ने ।
- प्रकोप पश्चात् पिडीत महिला, अपाङ्ग, गर्भवती तथा सुत्केरी महिला, बालवालिका, वृद्धवृद्धाहरूलाई मध्यनजर गरि राहतका कार्यक्रमहरूको योजना बनाउने ।

२.३ लक्ष्य

पाल्पा जिल्लामा सरोकारवाला निकायहरूसंग समन्वय र सहकार्य गरी व्यवस्थित र योजनावद्ध रूपले मनसुनबाट हुन सक्ने विपद् व्यवस्थापन गर्ने ।

२.४ क्षेत्र

पाल्पा जिल्लामा हुने विभिन्न विपदका घटनाहरूलाई न्युनिकरण गर्न र घटनाहरू घटेपश्चात विपद प्रतिकार्यमा प्रभावकारी तरिकाले कार्य सम्पादन गर्न देहायका विषय बस्तुहरूलाई समेटेी विपद प्रतिकार्य योजना तयार गरिएको छ ।

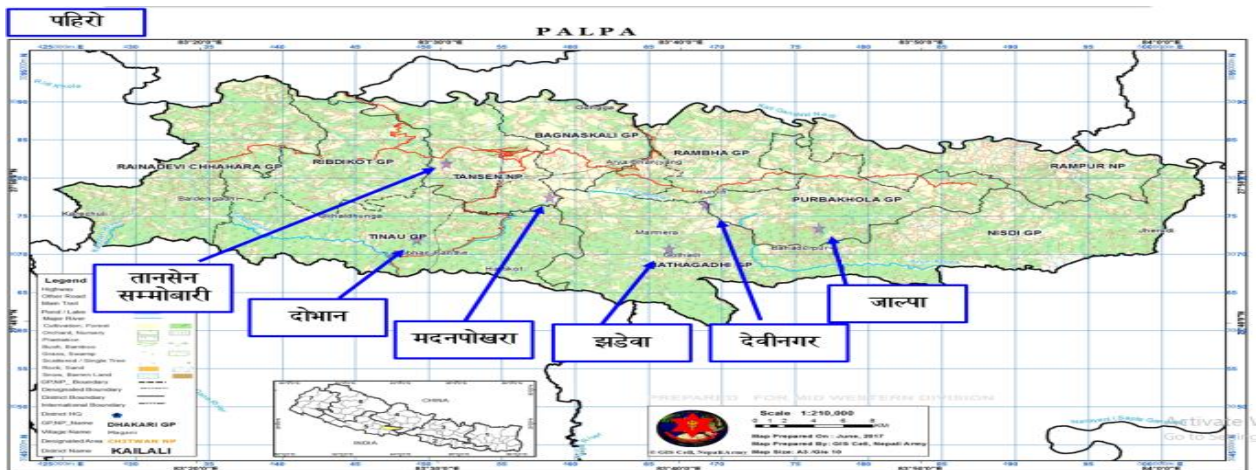
- (क) जिल्लाको बस्तुस्थिती र विपदको समयमा एकीकृत परिचालन
- (ख) जिल्लामा हुने विपदका प्रकार, सम्भावित ईलाकाहरू, कारण, असर र विश्लेषण
- (ग) पाल्पा जिल्लामा मनसुनको कारण हुने विपदका समय रेखा
- (घ) पाल्पा जिल्लाको समग्र पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना
- (ङ) जिल्लामा भएका विपद उद्धार सामाग्रीहरू र विपद प्रतिकार्यको लागि सुरक्षा निकायहरूको परिचालन
- (च) विपद व्यवस्थापन कार्यमा रहेका समस्या

मनसुनको कारण विगतमा घटेको घटनाहरूको आधारमा पाल्पा जिल्लामा सम्भावित विपद्को रूपमा बाढी, पहिरो, हावाहुरी, चट्याङ्ग आदि कारणबाट जीउ, धनजनको नोक्सानी हुनु प्रमुख समस्या रहेको छ ।

परिच्छद ३ : विपद् जोखिमको अवस्था

३.१ पाल्पा जिल्लामा विपद् हुन सक्ने सम्भावित विपदका घटनाहरु

(ख) **बाढी पहिरो** वर्षातको समयमा अतिबृष्टिका कारण नदी नालाहरुमा साबिक भन्दा बढी मात्रामा पानी परि बहाव तिब्र रुपमा आउनाले बाढी पहिरो आउने र बिशेष गरी उत्तरी क्षेत्रमा भिरालो जग्गामा भुक्षय भई पहिरो जाने गरेको छ । बिशेष गरी सिद्धार्थ राजमार्गमा पर्ने सिद्धबाबा आसपास ईलाकामा वर्षायामको समयमा पहिरो गई यातायात अवरुद्ध भई आवागमनमा समेत असर पारेको देखिन्छ । यस्तै दक्षिण पूर्वमा माडी फांट नजिकमा रहेको सिस्ने खोला र धोवाडी खोलामा अबिरल वर्षाको कारणबाट आउने बाढीले गर्दा माडी फांट किनारमा भएको बस्ती बढी प्रभावित भएको देखिएको छ ।

(घ) **महामारी** धेरै ब्यक्तिहरुलाई एकै समय एकै किसिमका रोग लागेमा हुने महामारी अन्तर्गत झाडापखला, हैजा, रुघा र निमोनिया, जन्डीस जस्ता रोगहरु खास गरी वर्षायाममा फोहर खानेपानी र जनचेतना कमिको कारणले हुने गरेको देखिन्छ । २०६६ साल पछिको तथ्याङ्क हेर्दा यस जिल्लामा झाडापखालबाट त्यति धेरै महामारी भएको पाईदैन । कोभिड-१९ संक्रमणबाट यो जिल्ला पनि अति प्रभावित रहेको थियो भने हाल सामान्य अवस्था रहेको छ ।

(ङ) **हावाहुरी/आंधिबेरी**. फाल्गुणदेखी बैशाखको समयमा आंधिबेरी चली धनजनको क्षती हुने गरेको पाईन्छ ।

(च) **चट्याङ्ग.** नेपालमा गएको केही दशकदेखि चुरे तथा महाभारत क्षेत्रमा चट्याङ्गका घटनाहरू बढी हुने गरेको पाइन्छ। तराई र पहाडलाई छुट्याउने चुरे क्षेत्रको नजिकमा पर्ने पाल्पा जिल्ला चट्याङ्गको पनि उच्च जोखिममा रहेको जिल्लामा पर्दछ। वर्षायामको समयमा चट्याङ्गबाट पनि धनजनको क्षती हुने गरेको पाइन्छ।

(छ) **अन्य.** बर्तमान अबस्थामा जलवायु परिवर्तनको कारण बिभिन्न समस्याहरू उत्पन्न भएका छन्। जंगलको बिनास तथा लामो खडेरीका कारण पानीका मुहान सुक्ने र खानेपानीको अभाव हुने समस्या बढ्दै गईरहेको छ। यसका साथै वातावरणीय प्रदूषण हुनाले बिभिन्न किसिमका घटना तथा रोगहरूबाट मानिसहरू पिडित भई असरको सामना गरी राख्नु परेको छ।

३.२ पाल्पा जिल्लामा विपद् उत्पन्न हुन सक्ने सम्भावित ईलाकाहरूको बर्गीकरण

यस जिल्लास्थित स्थानीय तहहरूलाई देहाय अनुसार सम्भावित विपद् क्षेत्रको रूपमा गरिएको वर्गीकरण देहाय अनुसार रहेको छ।

पाल्पा जिल्लामा हुन सक्ने वाढि, पहिरो जोखिमयुक्त स्थानहरू

क्र. सं.	स्थानीय तहको नाम	जोखिमको किसिम र क्षेत्र			आश्रय स्थल
		वाढि	पहिरो	आगलागी	
१.	तानसेन नगरपालिका	तानसेन न.पा. वडा नं १४ अर्गली, १३ छेलुंग र रानीघाट क्षेत्र, रिडी, माडीफाँट	वडा नं. ६ काजिपौवा, वडा नं. १ गैरागाउँ, वडा नं ७ प्रभास, १३ छेलुंग तानसेन-रिडी सडक खण्डको सम्मोबारी, जोर्ते लगायतका क्षेत्रहरू	तानसेन नगरपालिका श्रीनगर, बनदेवी, तिलाहार साँखर सल्लेरी वन क्षेत्र तथा आसपासका बस्ति र नजिकका जंगलहरू।	
२.	रामपुर नगरपालिका	रामपुर	रामपुर न.पा. -३, दर्छा क्षेत्र	रामपुर नगरपालिकाका बस्ति आसपासका तथा जंगलहरू।	
३.	तिनाउँ गाउँपालिका		तिनाउ गा.पा.को सिद्धबाबा देखि झुम्साको राजमार्ग क्षेत्र, कोलडांडा	दोभान, कोलडाँडा क्षेत्र तिनाउ गा.पा. तथा आसपासका बस्ति र जंगलहरू	

४.	माथागढी गाउँपालिका	वडा नं १ दोहोरो फेदी, वडा नं. २ रूप्से, खहरे, वडा नं. ३ माडी फाँट, सराई, वडा नं. ४ झडेवा फाँट, वडा नं.६ गोठादी फाँट	वडा नं ३ सिकारकोट, कौडेलेक, वडा नं ४ निप्रिकोट, देवगीर, केरौली, वडा नं ६ चारघरे, वडा नं ७ रहबास	वडा नं १ धैरेनी, वडा नं ३ ओलेस, वडा नं ४ बगाले, वडा नं ८ बहादुरपुर	
५.	निस्दी गाउँपालिका		फोक्सिडकोट, रूप्से, सहलकोट, ज्यामिरे		निस्दी गाउँ पालिकाको झिरुवास क्षेत्र
६.	पूर्वखोला गाउँपालिका	वडा नं. १ छिस् गाउँ , वडा नं. २ लाबे, राक्से, वडा नं. ३ विर्ता बजार, कलौली, वडा नं. ४ मंगला	वडा नं. १ छिस् गाउँ, वडा नं. २ बर्मु, वडा नं. ४ मसार, केरौली, उड्डाँडा, काफल डाँडा, वडा नं. ५ स्याफल, भोचाबारी. विरखरक, भाले खर्क, भसे, वडा नं. ६ झेम्राड, पिपडदी, लाकुरी, चेबोड		
७.	रम्भा गाउँपालिका	कालिगण्डकी नदीको प्रभाव पर्ने हुँगी र असर्दी क्षेत्र	रम्भा गाउँ पालिका-२ को फोक्सिडकोट, पिपलडाँडा, लसुने, ताहुँ, हुमिन लगायतका क्षेत्र	रम्भा गाउँ पालिकाको हुमिन क्षेत्र, सामूदायिक तथा निजि वन क्षेत्रहरु।	
८.	बगनासकाल ी गाउँपालिका	वडा नं ४ र ५ को राम्दी बजारक्षेत्र, वडा नं ६ दर्पुकको मझेदा, चिचाहा र मईचौर मझिबस्ती आसपास क्षेत्र	वडान ७ खानीगाउँ, वडा नं ६ गुंगा, वडा नं ४ भालेवास, वडा नं ३ को नायर आसपास क्षेत्र	बगनास गाउँ पालिकाको तथा आसपासका बस्तिहरु।	
९.	रिबिदिकोट गाउँपालिका		रिबिदिकोट वडा नं ४ सम्मोबारी , भैरबस्थान आसपास		
१०.	रैनादेवी छहरा गाउँपालिका		पालुड मैनादी	रैनादेवी छहरा गाउँ पालिकाको बल्डेडगढी क्षेत्र	

नदि कटान भएका सम्भावित क्षेत्रहरु

- तानसेन नगरपालिका - १४ स्थित रुरु क्षेत्र र तानसेन नगर पालिका १३ रानीमहल क्षेत्र
- बगनासकाली गाउँ पालिकाको राम्दी आसपास क्षेत्र
- रम्भा गाउँ पालिकाको हुँगी आसपास क्षेत्र
- रामपुर नगर पालिकाको कालिगण्डकी नदी आसपास क्षेत्र
- माथागढी गाउँ पालिकाको माडी क्षेत्रमा पर्ने तिनाउ नदी आसपास क्षेत्र
- रैनादेवी छहरा गाउँ पालिकाको सर्देवा खोला आसपास क्षेत्र

३.३ पाल्पा जिल्लामा मनसुनको कारण आ.व. ०७८/८९ को बैशाख मसान्तसम्ममा भएका घटनाहरु

विपद्को प्रकार	विपद्को संख्या	मृतक संख्या	घाइते
पहिरो	७	३	-
चट्याङ्ग	१	-	१
बाढी/ खोलाले बगाएको/ डुवान	८	८	-
सडक दुर्घटना	१	-	४
जम्मा	१७	११	५

विपदको समय रेखा र प्रकोप पात्रो:

पाल्पा जिल्लामा विपदले विगत ५ वर्ष देखिको घटनाहरूलाई आधार मान्दा जिल्लामा विपदको समय रेखा देहाय अनुसार रहने पाईएको छ ।

घटना तथा प्रकोप	बैशाख	जेष्ठ	असार	श्रावण	भदौ	असोज	कर्तिक	मंसिर	पुष	माघ	फागुन	चैत्र
बाढी			*	*	*							
झाडापखाला	*	*	*	*								*
रुघाखोकी									*	*		*
पहिरो		*	*	*	*							
हावाहुरी	*	*									*	*
कृषिवालीमा रोग			*	*	*							
पशुपंक्षीमा रोग								*	*			
असिना	*	*	*									

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति

जिल्लामा हुने विपद् व्यवस्थापनको लागि जिल्ला स्तरमा विपद् जोखिम क्षेत्रहरूको पहिचान, विपद् प्रतिकार्य, उद्धार र राहतको विवतरण गर्नको लागि विपद्को जिल्ला स्तरिय योजना, श्रोत साधनहरूको परिचालन गर्न माथिल्लो निकायहरूसंग समन्वय गर्नको लागि पाल्पा जिल्लामा निम्न बमोजिमको एक विपद् व्यवस्थापन समिति रहनेछ ।

१.	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	अध्यक्ष
२.	जिल्ला समन्वय समितिको सभापति वा निजले जिल्ला समन्वय समितिको सदस्यहरू मध्येबाट मनोनयन गरेको व्यक्ति	सदस्य
३.	नेपाल सरकारका जिल्ला स्तरीय कार्यालयका प्रमुखहरू	सदस्य
४.	जिल्ला स्थित सुरक्षा निकायका प्रमुखहरू	सदस्य
५.	जिल्ला स्थित नेपाल रेडक्रस सोसाईटी कार्यालयका प्रमुख	सदस्य
६.	राष्ट्रिय स्तरका राजनितिक दलका जिल्लास्तरीय प्रतिनिधिहरू	सदस्य
७.	सभापति, जिल्ला उद्योग वाणिज्य संघ	सदस्य
८.	नगर पालिका तथा गाउँ पालिकाका प्रमुख/प्रतिनिधिहरू	सदस्य
९.	प्रमुख जिल्ला अधिकारीबाट मनोनित विपद् क्षेत्रका अनुभवी महिला प्रतिनिधि २	सदस्य
१०.	जिल्ला स्तरीय राष्ट्रिय तथा अन्तरराष्ट्रिय गैरसरकारी संघ संस्था, सामाजिक संघ संस्था तथा जिल्लाका प्रतिष्ठित समाजसेवी मध्येबाट प्रमुख जिल्ला अधिकारीले मनोनयन गरेका तीन जना	सदस्य
११.	जिल्ला स्थित विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी प्राविधिज्ञ मध्येबाट प्रमुख जिल्ला अधिकारीले मनोनयन गरेका दुई जना	सदस्य

परिच्छेद ४ : प्रतिकार्य योजना

४.१ पाल्पा जिल्लाको समग्र विपद जोखिम पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्ययोजना

नेपाल बाढी, पहिरो, हावाहुरी, चट्याङ्ग, अतिवृष्टी जस्ता प्रकोपबाट उच्च जोखिममा रहेको छ। यस्ता विपदबाट जोगाउन र प्रकोप सिर्जित विपदको समयमा प्रभावकारी रूपमा मानवीय सहायता परिचालन गर्न र संबिधानत निकायहरूको जिम्मेवारलाई प्रष्ट किटान गर्नको लागि विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दछ।

४.२ योजनाको महत्व:

पाल्पा जिल्लामा बहु प्रकोप विशेष गरी बाढी, पहिरो, सडक दुर्घटनाबाट बर्षेनी ठुलो धनजनको क्षति गरेको विभिन्न तथ्य तथा तथ्यांकले पुष्टी गर्दछ। जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको नेतृत्वमा विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरी कार्य सम्पादन गर्दा विपद् जोखिम न्यूनिकरणका कार्यमा उल्लेखनिय प्रगती हुने देखिन्छ।

विपद पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको उद्देश्यहरू

- (क) विपद् प्रभावित क्षेत्रका परिवार समुदायलाई तत्काल उद्धार गरी मानविय सहयोग उपलब्ध गराउने।
- (ख) विपद् प्रभावित मानिसलाई सुरक्षित, सम्मानजनक, जिवन यापनको लागि सहयोग उपलब्ध गराउने।
- (ग) विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्यको लागि स्थानीय तहसंग न्युनतम श्रोत साधनको परिचालन गर्दै समन्वय र सहकार्यलाई थप मजबुद बनाउनु।
- (घ) विपद् उद्धारमा सहभागी हुने निकायहरू बीच संयुक्त तालिम संचालन गर्नु।
- (ङ) विपदजन्य जोखिम कम गर्न र विपद पछिको पुनर्लाभ प्रकृत्यालाई व्यवस्थापन गर्ने।
- (च) स्थानीय निकायहरू विपद व्यवस्थापन तालिम प्राप्त टिमले नै तत्काल First Responder को रूपमा कार्य गर्न सक्ने।

४.४. पाल्पा जिल्लाको विपद् जोखिम न्यूनिकरण, पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना

क) **पुर्वतयारी योजना:** जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले स्थानीय तहहरू, अन्य सरोकारवाला निकायहरूको संलग्नता सहित स्थानीय तहहरूको छुट्टा छुट्टै र जिल्लाको समग्र विपद् व्यवस्थापन योजना तयार गर्नको लागि देहाय अनुसार कार्य सम्पादन गर्नेछ ।

क्र. स.	गतिविधि	लक्ष्य	निकायहरू	सहयोगी/ स्थानीय सरकार सबै
१	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	वर्षको कम्तीमा चार पटक	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	राजनीतिक दल, समन्वय समिति, विषयगत कार्यालय, स्थानीय तहका प्रमुखहरू, रेडक्रस, गैर सरकारी संस्था, नेपाल पत्रकार महासंघ
२	सुचना प्रविधिको प्रयोग गरी तथ्यमुलक सुचना संकलन, विश्लेषण र सम्प्रेषण	निरन्तर	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला सुरक्षा समिति, स्थानीय तह	निजी क्षेत्र, समूदाय, संचार क्षेत्र, NTC, NCELL
३	बजेट व्यवस्था गर्ने	निरन्तर	नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय तह	उद्योग वाणिज्य संघ, रेडक्रस
४	प्रत्येक स्थानीय तहले खूला ठाँउको पहिचान गर्ने ।	३ महिना भित्र	स्थानीय तह	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, मालपोत र नापी कार्यालय
५	सबै स्थानीय तहलाई समेटेने गरी Equipment सहितको QRT/IRT र उद्धारकर्मीको Team खडा गरी दुरुस्त राख्ने ।	निरन्तर	जिल्ला सुरक्षा समिति, विषयगत कार्यालयहरू	जिल्ला समन्वय समिति, उद्योग वाणिज्य संघ, रेडक्रस, स्काउट, तालिम प्राप्त विज्ञ समुह
६	खाद्यान्न, इन्धन र राहत सामाग्रीको भण्डारको व्यवस्था गर्ने	निरन्तर	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तह, उद्योग वाणिज्य संघ, व्यापार संघ,	कृषि ज्ञानकेन्द्र, खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण कार्यालय, डिभिजन कार्यालय, कृषि सामाग्री संस्थान, ग्याँस विक्रेता संघ, पेट्रोलियम डिलर्स एसोसिएसन, व्यवसायिक प्रतिष्ठान
७	तटबन्ध, बाढी र पहिरोको नियन्त्रण तारजालिको व्यवस्थापन	निरन्तर	स्थानीय तह, भु तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय, जलश्रोत तथा सिचाई विकास डिभिजन, सडक डिभिजन कार्यालय	नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, डिभिजन वन कार्यालय, भुगर्भ विद्हरू
८	विपद् जोखिम क्षेत्रको नक्शांकन तथा वस्तीहरूको पहिचान	निरन्तर	जिल्ला सुरक्षा समिति, स्थानीय तह, नापी कार्यालय, भु तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	शहरी विकास तथा भवन निर्माण कार्यालय, भुगर्भ विद्हरू

९	संभावित जोखिम भएका स्थानको जानकारी सर्वसाधारणहरूलाई गराउने	निरन्तर	स्थानीय तह, DEOC, सुरक्षा निकायहरू र नेपाल पत्रकार महासंघ	गैर सरकारी संस्था रेडक्रस
१०	अस्पतालहरू, स्वास्थ्य चौकीहरूमा औषधीहरू सहितको उपचार गर्न तयारी अवस्थामा राख्ने, कोभिड -१९ रोकथाम तथा व्यवस्थापनका लागि स्थानीय तहसंगको समन्वयमा तयारी अवस्थामा रहने	निरन्तर	स्थानीय तह, जनस्वास्थ्य कार्यालय, अस्पताल, स्वास्थ्य चौकीहरू	जिल्ला सुरक्षा समिति, औषधी व्यवसायीहरू, उद्योग वाणिज्य संघ, रेडक्रस
११	मनसुनको समयमा हुन सक्ने संभावित सडक अवरोधलाई हटाउन तत्काल समाधान गर्न हेभी Equipment सहितको आवश्यक जनशक्ति रणनीतिक स्थानमा राख्ने	आषाढ देखि आश्विन सम्म	सडक डिभिजन कार्यालय, स्थानीय तह, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जिल्ला प्रहरी कार्यालय, शसस्त्र प्रहरी बल	यातायात व्यवसायीहरू
१२	बाढी, पहिरो, आगलागी, भुकम्प, जस्ता विपद्का घटनाहरू र सो बाट हुने क्षतिका सम्बन्धमा जनचेतना फैलाउनुका साथै संभावित जोखिम न्यूनीकरणका लागि सम्बद्ध सबैले समन्वय गर्ने Fire fighting equipment व्यवस्थापन गर्ने।	कम्तिमा वर्षको १ पटक	जिल्ला समन्वय समिति, प्रदेश, जिल्ला र स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिहरू, राजनीतिक दलहरू	सार्वजनिक संस्था, रेडक्रस, स्वास्थ्य कार्यालय, सम्बन्धित कार्यालयहरू स्थानीय सरकारहरू
१३	झाडा पखाला, निमोनिया, ज्वरो लगायतका रोगहरूको महामारी नियन्त्रण गर्ने इक्युपमेन्ट आपूर्ति व्यवस्थापन, विशेषत कोभिड १९ को महामारी सचेतना, क्वारेन्टाइन, आईसोलेसन वार्डहरू सन्क्रमण जोखिम स्थान पहिचान आदि।	सुचना प्राप्त पश्चात बर्ष भरी	स्थानीय तह, जनस्वास्थ्य कार्यालय, जिल्ला अस्पताल, आर्युवेद कार्यालय, निजी क्षेत्रका अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्था क्वारेन्टाइन अइसोलेसन कक्ष स्थापना आवश्यक उपकरण सामग्री व्यवस्थापन	नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, डिभिजन वन कार्यालय, नेपाल पत्रकार महासंघ, रेडक्रस स्थानीय सरकार
१४	जिल्ला आपतकालीन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC) लाई High Alert Phase मा राख्ने	निरन्तर	जिल्ला सुरक्षा समिति	रेडक्रस

१५	स्थानीय स्वम सेवकहरुको गठन गर्ने	निरन्तर	जिल्ला समन्वय समिति, स्थानीय तह, रेडक्रस	राजनितिक दल
१६	भौतिक संरचनाहरु निर्माण गर्दा भवन संहिता लगायत अन्य स्वीकृत निर्देशिका वा मापदण्डको पालना गराउने ।	निरन्तर	स्थानीय तह	सहरी विकास तथा भवन निर्माण कार्यालय
१७	विपद् प्रतिकार्यका लागि आपत्कालिन नमुना अभ्यास गर्ने / गराउने	वर्षको २ पटक	रेडक्रस	स्थानीय तह विपद् व्यवस्थापन समिति, गैर सरकारी संस्था, नागरिक समाज, निजी क्षेत्र, सार्वजनिक संस्था, व्यवसायिक प्रतिष्ठान
१८	विपद्को समयमा मृत्यु हुन सक्ने मानिसको तथा जनावरको शव व्यवस्थापनको लागि खाली स्थानको पहिचान गर्ने	यथासक्य छिट्टै	स्थानीय तह	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला समन्वय समिति

ख: प्रतिकार्य योजना: यस जिल्लामा विपद्का घटनाहरुलाई प्रतिकार्य गर्नको लागि समग्र जिल्लालाई विभिन्न विपद्का घटनाहरुलाई श्रेणीकरण गरी चार सेक्टरमा विभाजन गरी कार्य संचालन गर्दा प्रभावकारी हुने देखिन्छ ।

(क) सेक्टर विभाजन प्राकृतिक तथा मानव सिर्जित प्रकोपका घटनामा जनधनको क्षती भई हुन सक्ने खतरालाई सहजताका साथ ब्यबस्थित तथा प्रभावकारी रुपमा उद्धार र राहत प्रदान गर्न यस जिल्लाको भौगोलिक वनावट अनुसार निम्न सेक्टरमा बिभाजन गरिएको छ ।

- (१) नं.१ सेक्टर. तानसेन न.पा. र आसपासका गा.पा.हरु ("क" गुल्म गण हे.क्वा.)
- (२) नं.२ सेक्टर. रामपुर न.पा. र आसपासका गा.पा.हरु ("ख" गुल्म रामपुर)
- (३) नं.३ सेक्टर. माडी, सराई र आसपासका गा.पा.हरु ("ग" गुल्म गण हे.क्वा.)
- (४) नं.४ सेक्टर. चरचरे, झुम्सा, सिद्धबाबा र आसपासका गा.पा.हरु (मद्दती र बन्दोबस्ती गुल्म संयुक्त रुपमा) ।

४.५ जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले गर्नु पर्ने कार्य तथा तयारीहरु

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले गर्नु पर्ने कार्यहरु निम्न अनुसार रहेका छन्

- (क) जिल्लास्तरीय सरकारी संस्था, सामुदायिक संस्था, विपद्बाट प्रभावित वा सम्भाव्य प्रभावित समुदाय, जिल्ला स्थित विज्ञहरु, सामाजिक कार्यकर्ता एवं व्यक्तिहरु समेतलाई संलग्न गरी जिल्लास्तरीय विपद् व्यवस्थापन योजना बनाउने र यस्ता योजनाहरु कार्यान्वयन सवै पक्षहरुलाई संलग्न गराउन सम्बन्धित सबैलाई तयारी हालतमा राख्ने ।
- (ख) जिल्लाको विपद् सम्बन्धी पुर्व चेतावनी व्यवस्था जस्ता विपद् जोखिम न्युनिकरणका विभिन्न पक्षको अवस्थाबारे समितिलाई जानकारी दिने ।
- (ग) आवश्यकता अनुसार प्रादेशिक विपद् व्यवस्थापन समितिसंग परामर्श लिई जिल्लाको भौतिक अवस्था, संस्थागत क्षमता तथा उपलब्ध श्रोत, साधन समेतलाई मध्यनजर गर्दै उपयुक्त पुर्व तयारी, न्युनिकरण, उद्धार तथा राहत साथै पुनस्थापना तथा पुनर्निर्माण रणनीति तयार गर्ने ।
- (घ) जिल्ला स्तरीय आपत्कालिन योजना निर्देशिका समय समयमा समिक्षा गर्ने ।

- (ड) समय समयमा सबै पक्षहरूलाई सहभागी गराई मनसुनबाट हुन सक्ने विपद् व्यवस्थापन तालिम संचालन गर्ने ।
 (च) विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी सबै अवस्थामा संचार माध्यमलाई अधिकतम सहभागी गराई क्रियाशील राख्ने ।
 (छ) स्थानीय स्तरको विपद् व्यवस्थापन योजना निर्माण गर्न आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग गर्ने ।
 (ज) विपद् व्यवस्थापनका लागि आवश्यक जनशक्ति र साधनहरूलाई तयारी हालतमा राख्ने ।

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको योजना अनुसारको योजना अनुसार जिल्लामा हुने जुनसुकै विपद्हरूको प्रतिकार्यको लागि सरोकारवाला निकायहरूले विपद् व्यवस्थापन पूर्व तयारी योजना अनुसार समन्वय र सहकार्य गर्दै विपद् व्यवस्थापन तालिम प्राप्त टोलीलाई परिचालन गरी देहाय अनुसार कार्य सम्पादन गर्नेछ ।

क्र. सं.	गतिविधि	लक्ष्य	निकायहरू	सहयोगी
१	घटना थाहा पाउनसाथ सबै निकायहरूसंग समन्वय गरी सुचना लिने	निरन्तर	सार्वजनिक संस्था, स्थानीय तह र व्यक्तिहरू	सरोकारवाला निकायहरू
२	तालिम प्राप्त खोज तथा उद्धार टोलीलाई तुरुन्त घटनास्थलमा परिचालन गर्ने	घटनाको सुचना प्राप्त हुना साथ	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय उद्धार कार्यको समुह	रेडक्रस, स्काउट, गैर सरकारी संस्था, स्वयं सेवक, विशेषज्ञ
३	विपद् प्रभावितको खोज तथा उद्धार संचालन गर्ने	तुरुन्त	गोरखदल गण, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी तथा स्थानीय समूदाय/स्थानीय तह	रेडक्रस, स्काउट, गैर सरकारी संस्था, स्वयं सेवक, विशेषज्ञ, सार्वजनिक संस्था, व्यवसायिक प्रतिष्ठान, नागरिक समाज
४	स्वास्थ्य शिविरहरू खडा गरी प्राथमिक उपचार गर्ने र अवस्था हेरी नजिकको स्वास्थ्य संस्थामा पुर्यायाउने प्रवन्ध गर्ने	यथासक्य छिटो	स्थानीय तह,	स्वास्थ्य शिविरहरू खडा गरी प्राथमिक उपचार गर्ने र अवस्था हेरी नजिकको स्वास्थ्य संस्थामा पुर्यायाउने प्रवन्ध गर्ने
५	अस्थायी आश्रय स्थलको व्यवस्था गरी खाद्यान्न र गैर खाद्यान्न सामाग्रीको वन्दोवस्त गर्ने	यथासक्य छिटो	स्थानीय तह, सार्वजनिक संस्था, व्यवसायिक प्रतिष्ठान	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, सहरी विकास डिभिजन कार्यालय, रेडक्रस, गैर सरकारी संस्था
६	जनधन, पशु, संरचना र उत्पादनको क्षतीको अभिलेख राख्ने	यथासक्य छिटो	स्थानीय तह, सुरक्षा निकाय, जनस्वास्थ्य कार्यालय, भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशु विकास केन्द्र, कृषि ज्ञान केन्द्र	जिल्ला समन्वय समिति, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, रेडक्रस, गैरसरकारी र स्थानीय संस्था, नागरिक समाज, व्यवसायिक

				प्रतिष्ठान, स्वयं सेवक, निजी क्षेत्र
७	विपद्बाट प्रभावितहरुको लागि निर्धारित मापदण्ड बमोजिम विभिन्न निकायहरुबाट प्राप्त नगद, त्रिपाल सहित राहतका सामग्री वितरणमा सहयोग पुर्याउने	पहिचान भए पछि	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तह, रेडक्रस	नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, जिल्ला समन्वय समिति, गैर सरकारी संस्था, व्यवसायिक प्रतिष्ठान
८	विपद्को जोखिममा रहेका असुरक्षित स्थानहरुबाट प्रभावित व्यक्तिहरुलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरणा गर्ने ।	सूचना प्राप्त हुनसाथ	स्थानीय तह र सुरक्षा निकायहरु, स्वास्थ्य कार्यालय, जिल्ला समन्वय समिति	सहरी विकास तथा भवन कार्यालय, डिभिजन वन कार्यालय, सार्वजनिक संस्था, व्यवसायिक प्रतिष्ठान
९	पिउने पानी र पानी शुद्धीकरण गराउने	यथासक्य छिटो	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, स्थानीय तह	स्वास्थ्य कार्यालय, रेडक्रस, गैर सरकारी संस्था, व्यवसायिक प्रतिष्ठान
१०	संभावित खतराको स्थानमा संचार माध्यम मार्फत र स्थलगत रुपमा माईकिङ गरी सूचना जारी गर्ने	यथासक्य छिटो	स्थानीय तह, जिल्ला सुरक्षा समिति	नेपाल पत्रकार महासंघ NTC, NCELL
११	आगलागी र डढेलो नियन्त्रण गर्न दमकल लगायतका उपलब्ध Equipment हरुलाई घटनास्थलमा परिचालन गर्ने ।	सूचना प्राप्त हुना साथ	स्थानीय तह, डिभिजन वन कार्यालय, सुरक्षा निकाय, वन उपभोक्ता समिति	प्रदेश सरकार, स्थानीय समुदायहरु, गैर सरकारी संस्थाहरु
१२	भत्किएका संरचनाहरुको पुनर्निर्माणमा सहयोग गर्ने	प्राविधिक प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि	स्थानीय तह, पुन निर्माण प्राधिकरण आयोजना, सडक डिभिजन कार्यालय, सहरी विकास तथा भवन निर्माण कार्यालय	नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, जिल्ला समन्वय समिति, व्यवसायिक प्रतिष्ठान
१३	कोभिड १९ को महामारी बर्षेभरी हुन सक्ने सम्भावना भएकोले व्यवस्थापन गरिएको वा योजना गरे अनुसार क्वारेन्टाइन, आइसोलेसन वार्ड, आवश्यक औजार तथा वस्तुहरु तत्कालै पुर्याउने	विश्वव्यापी डिसेम्बर २०१९ देखि कोभिडको प्रकोपको कारणले मौजुदा व्यवस्थापनलाई निरन्तरता दिने	सम्वन्धित स्थानीय सरकारहरु, अस्पताल र स्वास्थ्य चौकी उपचौकीहरु स्वास्थ्य कार्यालय, स्वास्थ्य सम्वन्धी गैर सरकारी सघ सस्थाहरु	संघिय प्रदेश, स्थानिय तह र सुरक्षा निकायका कार्यालय

जनचेतना लगायतका सवै प्रकृत्यामा संलग्न हुने			
--	--	--	--

परिच्छेद ५ : कोभिड-१९ पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना

५.१ कोभिड-१९ पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना

सि.नं.	मुख्य क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	उपलब्धी
१	शान्ति सुरक्षा कायम गर्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जिल्ला सुरक्षा समिति, सुरक्षा निकाय	स्थानीय तह	
२	क्वारेन्टिन व्यवस्थापन गर्ने	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय	स्थानीय तह	
३	Isolation व्यवस्थापन गर्ने	DCCMC	स्थानीय तह	
४	स्वास्थ्य परिक्षण	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय	स्थानीय तह	
५	आगमन व्यवस्थापन	जिल्ला प्रहरी कार्यालय सशत्रु प्रहरी वल ट्राफिक कार्यालय यातायात व्यवसायी	यातायात व्यवसायी संस्थाहरु	
६	सेवा प्रवाह सम्बन्धमा	सबै सरकारी कार्यालयहरु		
७	खाद्य तथा अत्यावश्यक वस्तुको आपूर्ति सम्बन्धमा	उद्योग वाणिज्य संघ व्यापार संघ	स्थानीय तह व्यापारीहरु	
८	चाडपर्व व्यवस्थापन सम्बन्धमा	मन्दिर / गुठी व्यवस्थापन		
९	खानेपानी	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन	तानसेन खानेपानी उपभोक्ता समिति र स्थानीय तहहरु	

परिच्छेद ६ : विपद् व्यवस्थापनको प्रक्रिया

६.१ विपद् व्यवस्थापन चक्र (Disaster Management Cycle)

विपद् जोखिम न्यूनीकरण/व्यवस्थापनको दौरान यस सम्बन्धी चक्र (Disaster Management Cycle) को ज्ञान हुन आवश्यक हुन्छ । यस चक्र (Cycle) मा रोकथाम तथा प्रभावको न्यूनीकरण (Prevention & Mitigation), पूर्व तयारी(Preparedness) विपद्को प्रभाव (Disaster Impact), प्रतिक्रिया(Response), पुनरुद्धार (Recovery) र विकास (Development) जस्ता तहहरूमा समाविष्ट छन् ।

क) रोकथाम तथा प्रभावको न्यूनीकरण: यस अन्तरगत कुनै पनि विपद् आउन नदिन रोकथामका उपायहरू अवलम्बन गरिन्छ । यदि विपद्लाई पूर्णरूपमा रोकथाम गर्न नसक्ने संभावना भएमा हुन सक्ने प्रभाव र क्षतिलाई सकभर न्यून गर्ने कार्यहरू गरिन्छ । जस्तै भुकम्पको जोखिम न्यून गर्न सडक, भवन निर्माणका स्तरयुक्त मापदण्डहरू निर्धारण ईत्यादि पर्दछन ।

ख) पूर्व तयारी: यस अन्तरगत सरकारी, गैर सरकारी, सामुदायीक वा व्यक्तिगत रूपमा विपद्को अवस्थामा तत्काल तथा असरदार रूपमा कारवाही गर्न गरिने सबै किसिमका कार्यहरू पर्दछन । जस्तै उद्धार सामग्रीहरूको भण्डारण, विपद्को पूर्व जनाउँ दिने साईरनहरूको व्यवस्था तालिम ईत्यादी ।

ग) विपद्को प्रभाव: विपद् शुरु भई अन्त्य नहुन्जेल सम्मको अवस्थालाई जनाउंदछ । विपद्को किसिम, विपद् आएको समय, स्थान तथा मात्रा (Intensity) अनुसार प्रभाव पनि फरक हुन्छ । विपद्को प्रभावलाई मूल्यांकन गरी कस्तो किसिमको उद्धार तथा राहत कार्य संचालन गर्ने निर्धारण गरिन्छ ।

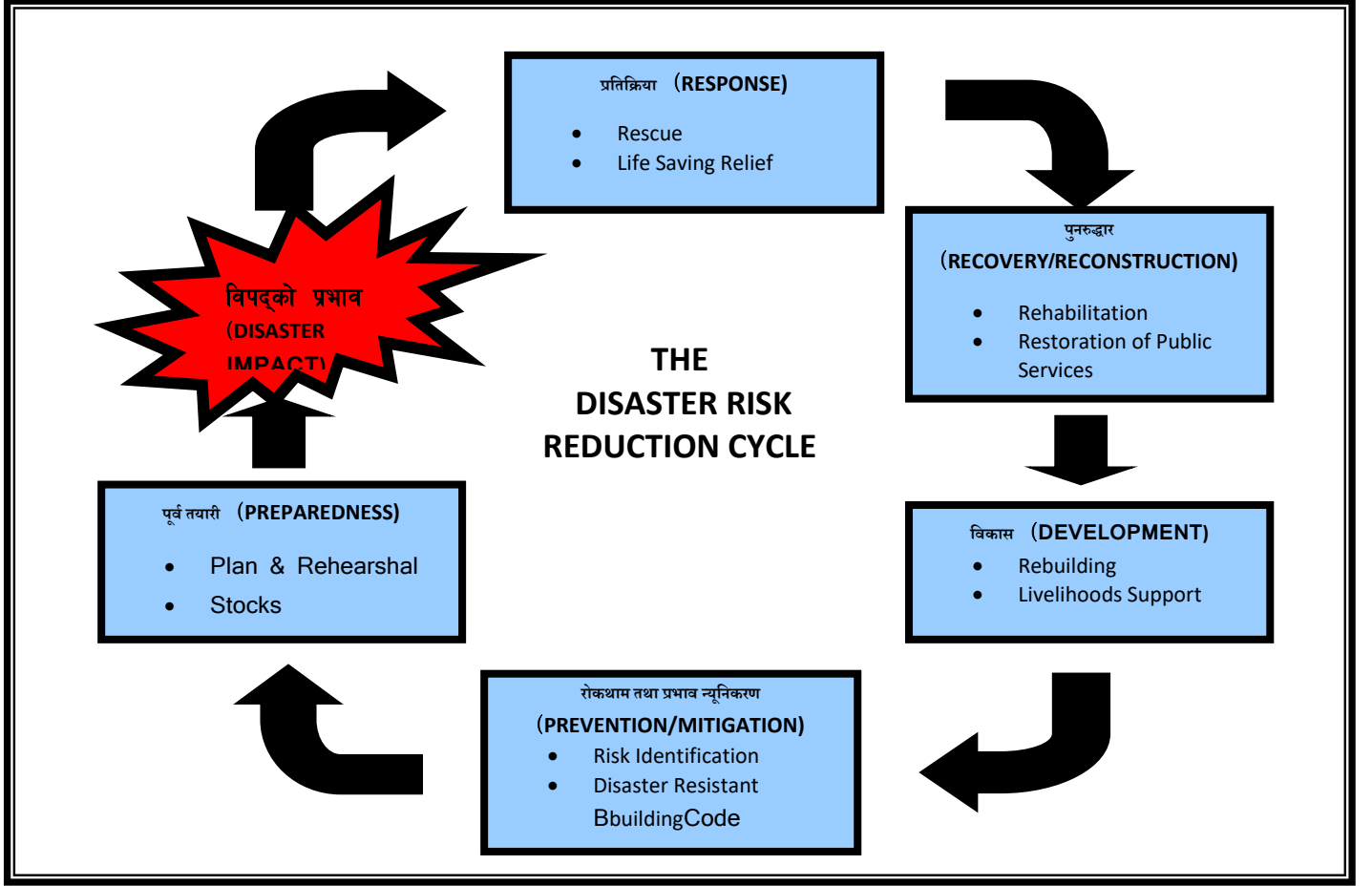
घ) प्रतिक्रिया: यस अन्तरगत प्रभावित क्षेत्रहरूमा प्रकोप उद्धार कार्य योजना अनुरूप तत्काल क्षतिको सर्भे तथा मूल्यांकन, खोजतलास र उद्धार, संकटकालिन खाद्यान्न, बास, औषधोपचार तथा सुरक्षीत स्थानमा स्थानान्तरण जस्ता कार्यहरू पर्दछन् ।

ङ) पुनरुद्धार: यस अन्तरगत प्रभावित जिल्ला/समुदायहरूलाई प्रभाव पर्नु अगाडिको अवस्थामा ल्याउन गरिने तत्कालिन र दीर्घकालिन पुनर्निर्माण, पुर्नस्थापना जस्ता कार्यहरू पर्दछन ।

च) बिकास: यस अन्तरगत बिगतमा घटेका प्रकोपहरूबाट शिक्षा लिई देशको बिकास निर्माण कार्यमा उचित नीति निर्देशनको व्यवस्था गरी भविश्यमा घट्न सक्ने प्रकोपहरूलाई कम गर्ने तथा श्रोत साधनको अधिकतम सदुपयोग गर्ने जस्ता कार्यहरू पर्दछन ।

विपद् जोखिम न्यूनीकरण /व्यवस्थापन चक्र :

(Diagrammatic View of Disaster Risk Reduction / Management Cycle)

(क) विपद्पूर्वको तयारी तथा प्रतिकार्यको तहमा गरिने काम कारवाही:

- (१) सम्भावित विपद् बाढी, कटान र पहिरोका कारण घट्न सक्ने जोखिमयुक्त स्थानहरूको पहिचान गरी छिटो भन्दा छिटो उद्धार तथा राहत प्रदान गर्न योजना तर्जुमा गरी आवश्यक फौज, तालिम प्राप्त जनशक्ति तथा सामग्रीहरू तयारी हालतमा राख्ने ।
२. संभाव्य उच्च जोखिममा रहेका बस्तीहरूको पहिचान गरी प्रभावित हुन सक्ने परिवारलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्न सहजिकरण गर्ने ।
३. बाढीको समयमा नदी नालामा माछा मार्ने, पौडी खेल्ने र काठ दाउरा संकलन गर्ने जस्ता कार्यहरूलाई निषेध गर्ने
४. महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता भई उच्च जोखिममा रहेका व्यक्तिहरूको सुरक्षामा विशेष ध्यान दिने ।
५. संभावित खतराको पहिचान र यसको असरबारे पाल्पा जिल्लामा रहेका स्थानीय निकायहरूलाई समय समयमा संयुक्त रूपमा विपद् व्यवस्थापन प्रतिकार्य तालिम संचालन गर्ने ।

६. जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिसंग विपद् व्यवस्थापन कार्यको लागि आवश्यकता अनुसार बैठक, छलफल, सम्पर्क र समन्वय गर्ने ।
७. स्थानीय निकायहरूको विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि तयार गर्न लगाउने ।
८. सुरक्षा फौजहरूले समेत विपद् व्यवस्थापन कार्यविधि बारे आफ्नो जनशक्तिलाई जानकारी गराउने ।
९. उद्धार तथा राहत कार्यमा आवश्यक पर्ने सामग्रीहरू सरोकारवाला निकाय मार्फत समयमै माग गरी तयारी हालतमा राख्ने ।
१०. प्रदेश र स्थानीय तहहरूसंग आवश्यक समन्वय गरी मनसुनजन्य विपद् न्यूनीकरण पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका कार्यहरू गर्ने ।
११. स्थानीय समुदायहरूलाई समय समयमा विपद् सम्बन्धी चेतना प्रदान गर्ने गरी अभ्यासहरू संचालन गरी सजग र सतर्क राख्ने ।
१२. स्थानीय प्रशासन/सम्बन्धित निकायहरूसंग समन्वय गरी विभिन्न जनचेतनामुलक कार्यक्रमहरू संचालन गर्न मद्दत गर्ने ।
१३. माथिल्लो निकायबाट प्राप्त निर्देशन अनुसार कार्य गर्न तयारी हालतमा रहने ।
१४. विपद् व्यवस्थापनको लागि जिल्लामा रहेका सरकारी निकाय र गैरसरकारी संघ संस्थाहरूसंग भएको वा उनीहरूबाट उपलब्ध हुन सक्ने श्रोत तथा साधनहरूको पहिचान गर्ने साथै, उपलब्ध गराउन आपसी समन्वय गर्ने ।
१५. विपद् व्यवस्थापनमा परिचालन गर्नको लागि सबै निकायहरू सदैव तयारी हालतमा आवश्यक सामग्रीहरू सहित स्ट्याण्ड बाई राख्ने । गाडी तथा अन्य व्यवस्थापनका लागि DEOC ले आवश्यक व्यवस्था मिलाउने ।
१६. DEOC मा विपद् व्यवस्थापन स्टोर खडा गरी गणको आन्तरिक श्रोत तथा जिल्ला स्थित अन्य संस्थाबाट उपलब्ध भएको विपद् व्यवस्थापनको सामानहरूलाई तत्काल प्रयोग गर्न मिल्ने गरी सदैव तयारी अवस्थामा राख्ने । सो को अभिलेख समेत राखिने/मेन्टेन गर्नेछ ।

(ख) विपद्को अवस्थामा

- (१) कुनै विपद्को घटना घटनासाथ वा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णय अनुसार उद्धार/राहत कार्यको लागि उद्धार सामग्री सहित आवश्यकता अनुसारको फौज चांडो भन्दा चांडो परिचालन गर्ने ।
- (२) सुरक्षा निकायहरू परिचालन तथा स्थान विशेषमा घटेका विपद्को घटना सम्बन्धमा माथिल्लो निकायलाई छिटो साधनद्वारा जानकारी गराउने ।
- (३) विपद् घटेको स्थानको ताजा अपडेटबारे तालुक अड्डामा जतिसक्दो छिटो पठाउने ।
- (४) घटनास्थलमा जतिसक्दो छिटो पुगी उद्धार कार्य संचालन गर्ने । सम्भव भएमा प्राथमिकता तोकेर के के गर्ने उल्लेख गर्नुपर्ने ।

- (५) स्वास्थ्य उपचारको व्यवस्था गर्ने । स्वास्थ्य कार्यालयसंग आवश्यक समन्वय गरी आवश्यक औषधी सहित स्वास्थ्यकर्मी खटाउने ।
- (६) आवश्यकता अनुसार घाईते विरामीहरूलाई यथासक्य छिटो उद्धार गर्ने, भिडभाडलाई हटाउने वा स्थानीय पिडितहरूलाई जोखिम स्थलबाट बाहिर सुरक्षित स्थानमा लैजाने ।
- (७) आवश्यकता अनुसार वासस्थानको प्रबन्ध मिलाउने ।
- (८) प्राप्त राहत सामाग्रीहरूको समुचित वितरणको व्यवस्था मिलाउने ।
- (९) विभिन्न संघसंस्थाहरूबाट प्राप्त हुने सामानहरू तथा सेवाहरू सहज ढंगबाट सबैलाई वितरण गर्न सहयोग गर्ने ।
- (१०) स्थानीय तहमा स्थापना गरिने EOC स्थापना कार्यमा सहयोग गर्नका साथै उक्त निकायसंग लगातार सम्पर्क/समन्वय गर्ने र आवश्यकता अनुसार Liaison Officer खटाउने ।
- (११) जिल्ला तहमा उद्धार कार्यमा जुटेका सम्बन्धित निकायहरूसंग लगातार समन्वय गर्नका साथै आवश्यक सहयोग गर्ने ।
- (१२) विपद् प्रभावित ईलाकामा शान्ति सुव्यवस्था कायम गर्न स्थानीय प्रशासनलाई मद्दत गर्ने ।
- (१३) उद्धार तथा राहत कार्यमा उच्च स्तरको व्यवहार प्रदर्शन गर्ने ।
- (१४) **DEOC** लाई संयुक्त अपरेशन सेन्टरको रूपमा विकास गरी मोनिटर गर्ने ।

(ग) विपद् पश्चात

- (१) विपद्बाट भएको क्षतीको बिस्तृत मुल्यांकन गर्ने ।
- (२) योजना बनाई क्षती भएको कृषि, जमीन, भवन तथा भौतिक पुर्वाधारहरूको मर्मत सम्भार तथा नयां निर्माण गर्न सहयोग गर्ने ।
- (३) पुर्नस्थापना तथा पुननिर्माण कार्यको लागि सक्दो सहयोग प्रदान गर्ने ।
- (४) आवश्यक साधन श्रोतको व्यवस्था गर्ने तथा श्रोत साधनको व्यवस्था गर्न अन्य निकायहरूलाई आवश्यक परेमा सहयोग र समन्वय गर्ने ।
- (५) केन्द्रीय निकाय/बाहिनीको निर्देशनमा पुर्न स्थापना कार्य गर्न तयार रहने ।
- (६) उद्धारमा खटिने फौजलाई सुरक्षित साथ गण हेडक्वार्टरमा फिर्ता गर्ने ।

तालिम

विपद्को अवस्थामा देखा पर्ने भयावह स्थितीलाई व्यवस्थापन गर्न खट्ने जनशक्तिहरूलाई (नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी र सामुदायिक उद्धारकर्मी) विपद्को बारेमा पुर्ण जानकारी हुन आवश्यक पर्दछ। विभिन्न विपदमा छुट्टा छुट्टै काम कारवाही गरी व्यवस्थापन गर्नु पर्ने भएको हुंदा फौजहरु तालीम प्राप्त हुन जरुरी रहेको छ। तसर्थ उद्धारमा खट्ने जनशक्तिलाई अनिवार्य आगलागी नियन्त्रण, TLSAR जस्ता तालिमहरु संचालन गराउने पर्ने हुन्छ। तसर्थ हरेक स्थानीय राजनीतिज्ञ, स्वयंसेवक, युवा र कर्मचारीहरूलाई समावेश गरी सामुदायिक विपद प्रतिकार्य तालिम गराई स्थानीय निकायहरूले आफ्नो छुट्टै उद्धार सेल गठन गर्नु पर्दछ। साथै तालिमको दौरानमा देहाय अनुसार कार्यहरु गरी पूर्व तयारीको साथ विपद प्रतिकार्यको लागि तयारी हालतमा रहनेछ।

- (क) कुनै पनि विपद्को समयमा सर्वप्रथम आफु सुरक्षित रहन अपनाउनु पर्ने सम्पुर्ण विधिहरु तथा आफु सुरक्षित भए मात्र अरुलाई उद्धार गर्न सकिन्छ भन्ने भावना सम्बन्धमा तालिम दिन ज्यादै जरुरी छ।
- (ख) विभिन्न विपद्को समयमा उद्धारको क्रममा अपनाईनु पर्ने ड्रिलहरुको बारेमा तालिम दिन आवश्यक रहेको।
- (ग) विपद् व्यवस्थापन र हरेकको भुमिकाको विषयमा सकलदर्जाहरूलाई आधारभुत ज्ञान सम्बन्धमा जानकारीको बारेमा।
- (घ) सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरूसंग समन्वय गरी बेला-बेलामा Simulation Exercise र CPX हरु संचालन सम्बन्धमा।
- (ङ) सुरक्षाकर्मीहरूको अन्तरगतका पोष्टहरूको आ-आफ्नो जिम्मेवारी क्षेत्रमा विगतमा भएका विभिन्न किसिमका विपद्हरू र त्यसबाट सिकेका पाठहरूलाई एक आपसमा छलफल सम्बन्धमा जानकारी।
- (च) बेला-बेलामा विपद्मा खटिने फौजहरूलाई Stand-to अभ्यास गराउने सम्बन्धमा।
- (छ) विपद् उद्धार सम्बन्धी दक्ष जनशक्तिहरु उत्पादन गर्ने तालीमहरु जस्तै: Medical, First Responder, Collapsed Structure Search and Rescue र Canine, Fire Fighting, Rubber Boat, Repelling जस्ता तालिमहरु।

६.२ पाल्पा जिल्लाको विपद प्रतिकार्यमा सुरक्षा निकायहरूको परिचालन

जिल्लामा उत्पन्न हुन सक्ने विपदलाई व्यवस्थापन, व्यवस्थित र योजनाबद्ध रूपमा प्रतिकार्य गर्नको लागि सबै स्थानीय तहहरूलाई समेट्ने गरी उपलब्ध सामाग्रीसहितको DEOC को १/२४ नफ्रीको Quick Response Team सहित सुरक्षा निकायहरूको तालिम प्राप्त जनशक्ति परिचालन हुनेछ। उक्त Team हरूले कुनै पनि स्थानमा विपद्का घटनाहरू भएको जानकारी प्राप्त हुनासाथ तत्काल परिचालित भई आपतकालिन खोज, उद्धार, राहत वितरण तथा सुरक्षा व्यवस्था मिलाउने छ। पाल्पा जिल्लाको सुरक्षा निकायको QRT/IRT परिचालन योजना देहाय अनुसार रहेका छ।

नेपाली सेना	नेपाल प्रहरी	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल
– रामपुर नगरपालिकामा रहेको नेपाली सेनाको १ सेक्सन।	– प्रहरी निरीक्षकको कमाण्डमा पहिलो मोबाइल ११ (रामपुर नगरपालिका)	– मोबाइल ड्युटी - आवश्यकता अनुसार
– तानसेन नगरपालिका लगायत अन्य स्थानीय निकायमा सेनाको १ से.मु.	– स्थानीय तहमा रहेका मातहतहरूबाट प्रहरी नायब निरीक्षक/प्रहरी सहायक निरीक्षक को कमाण्डमा १ मोबाईल टिम	– IRT डिउटी - नफ्री १५ जना तानसेन नगरपालिका
– अन्य स्थानीय निकायहरूमा १xसेक्सन(+) फौजहरू आवश्यकता अनुसार खटिने छ।	– आवश्यकता अनुसार अन्य युनिटबाट स्ट्याण्डवाई रहेका डिउटी (QRT) लाई परिचालन गर्न सकिने।	– रामपुर नगरपालिका जना १५ - (QRT)
तानसेन नगरपालिका गण हे.क्वा.मा १/६९ स्ट्याण्डवाई रूपमा रहनेछ।	– IRT -१टोली (तानसेन नगरपालिका / रामपुर नपा)	– ८ वटा स्थानीय तहमा ४ वटा सेक्सन खटिनेछ। (QRT) – १ सेक्सनले २ वटा स्थानीय तह हेर्नेछ।

टोलीले साथमा लिई जानु पर्ने सामाग्रीहरू

विपदको घटना घटे पश्चात उद्धारमा खटिने जनशक्तिले विपदको प्रकृति अनुसार DEOC, सुरक्षा निकाय, स्थानीय निकाय र सरोकार निकायहरूसंग भएका उद्धारका सामाग्रीहरू, संचार सामाग्रीहरू, सवारी साधनहरू र औषधी सहित तत्काल घटना घटेको स्थानमा परिचालन गर्नु पर्ने छ। मुख्यत उद्धार टोलीले साथमा देहाय अनुसार उद्धार सामाग्रीहरू सम्बन्धित निकायसंग समन्वय गरी लिई जानुपर्ने छ।

- (क) आवश्यकता अनुसार पाल, कम्बल, नाईलन डोरी, कम्पोजिट राशन, पिक तथा सावेल, गल, फायर एक्सटिङ्गगुईसर, पानी जर्किन, लालटिन, टर्चलाईट, मेघाफोन, टुचिन, नक्शा तथा मार्किङ्गका लागि आवश्यक सामान ।
- (ख) मेडिकल टोलीले आवश्यक मात्रामा जनशक्ति तथा औषधीहरु आवश्यकता अनुसार ।
- (ग) विपद अनुसारका आवश्यक सामानहरु ।
- (घ) यातायात: ट्रक/बस, जीप, पानीको ट्रेलर, दमकल ।

संचारका साधन

- (क) संचार सेट
- (ख) पर्शनल मोबाईल फोन (अल्टरनेटिभ संचारको साधन)

६.३ जिल्लाको मौजूदा उद्धार सामग्रीहरु

जिल्लामा आई पर्ने विपद उद्धार कार्यको लागि आवश्यक सामग्रीहरु खरिद गरी तयारी अवस्थामा राख्नको लागि स्थानीय निकायहरुलाई बारम्बार आग्रह गरिएको । साथै दि फेमस महिन्द्र दल गणले समेत आवश्यक न्युनतम सामग्री गण हे.क्वा.मा तयारी अवस्थामा राखेको छ भने जिल्ला स्थित सुरक्षा निकायहरु र जिल्ला आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र (DEOC) मा रहेको मौजूदा सामग्रीहरु देहाय अनुसार उद्धार सामग्रीहरु रहेको छ ।

क्र.सं.	सामानको विवरण	दि फेमस महिन्द्र दल गण	नेपाल प्रहरी	सशस्त्र प्रहरी बल	DEOC पाल्पा	कुल जम्मा
१	इलेक्ट्रिक कटर	-	-	-	१	१
२.	डेमोलिसन हयामर	-	-	-	१	१
३	गमबुट	१०	५	-	१५	३०
४	फिगर ८ क्याराविना	१०	-	-	-	१०
५	पन्जा	२४	१५	२	२	४३
६	स्ट्रेचर	१	४	२	३	१०
७	फस्ट एड किड बक्स	२	३	२	१	८
८.	वायर कटर (बोल्ड कटर)	-	१	१	-	२
९	जि.पी.एस.	-	१	-	-	१
१०	रेडियो सेट ५ वाट	-	-	-	-	-
११	ग्लोब्स	३	-	३	-	६
१२	सर्च लाईट	२	-	३	३	८
१३.	पिक	१०	५	७	-	२२
१४	बन्चरो	५	१	३	-	९
१५	स्टील बाल्टिन १० लिटर	७	२	६	१	१६
१६	सेप्टि हेलमेट	३१	२८	८ हेल्मेट-७	हेल्मेट-३ हेल्मेट विथ लाईट १०	८७

१७	जम्प सूट	१४	-	५	-	१९
१८	भन्याड स्टील फोल्डिङ	-	१	१	१	३
१९	फायर स्टिङ्गुयजर	१	३	२	३	९
२०	ड्रोन क्यामेरा	-	-	-	१	१
२१	नक्सा सम्बन्धित स्थानको	२	-	-	-	२
२२	घन	२	१	१	-	४
२३	सिट वेल्ड	-	-	-	-	-
२४	टेन्ट	-	१०	-	-	१०
२५	लाईफ ज्याकेट	५	१०	४	२	२१
२६	ट्यूब	३	३	२	५	१३
२७	गैंची	-	५	-	-	५
२८	साबेल	२०	१५	७	-	४२
२९	कोदालो फरुवा	२	२	२	-	६
३०	आराहेक्सा/	२	-	२	-	४
३१	सिठी	४	-	४	-	८
३२	फुट पम्प	१	-	१	-	२
३३	दुरबिन	-	२	-	-	२
३४	गल	२	२	३	३	१०
३५	मेगा फोन	-	२	१	३	६
३६	रबर गम्बुट	३	५	७	३	१८
३७	क्रोवार २५ mm	१३	-	४	-	१७
३८	फायर च्याक	-	-	६	-	६
३९	फायर सुटर	१	-	-	-	१
४०	एक्स होल	४	-	-	-	४
४१	गगल्स	२९	१५	-	-	४४
४२	बुट	११	५	-	३	१९
४३	करौती	४	२	४	-	१०
४४	च्याक होल	७	-	४	-	११
४५	जेट सुटर	२	१०	-	-	१२
४६	२२ मि.मि. कोबार	-	-	-	-	-
४७	श्रो ब्याग	५	-	-	-	५
४८	ईमर्जेन्सी लाईट	-	-	-	३	३
४९	फायर रोप ल्याडर	१	-	-	-	१
५०	ब्लू डिभाइस	-	-	-	-	-
५१	प्लास्टिक पाल	२	५	११	२५	४३
५२	मनि ब्याग	-	-	-	१३	१३
५३	रिफ्लाक्सीड ज्याकेट	-	१०	-	१५	२५
५४	मण्डी कम्बल	-	-	-	२५	२५
५६	पि. क्याप	-	-	-	१२	१२
५७	म्याट्रेस	-	-	२	२५	२७
५८	फलामको पिकेट	-	-	-	३	३
५९	रेस्क्यू हेमर	१	-	१	-	२
६०	बक्स	१	-	-	-	१
६१	फायर र्याक	८	-	१५	-	२३

६२	फायर स्वाटर	७	१०	१६	-	३३
६३	चेन स	१	१	-	१	३
६४	Elid Fire	-	१	-	-	१
६५	Iron Cuttre	-	१	-	-	१
६६	हेड लाईट	९	-	३	२	१४
६७	पानी पम्प	-	-	८	-	८
६८	ट्राफिक जकेट	-	-	-	१२	१२
६९	फायर ब्लान्केट	१	५	-	८	१४

६.४ विपद् व्यवस्थापनका लागि थप आवश्यक पर्ने सामग्रीहरू

यस जिल्ला विपद् प्रकोपको हिसाबले सडक दुर्घटना, बाढी पहिरो र आगलागी धेरै हुने हुंदा उपलब्ध भएका विपद् व्यवस्थापनका सामग्रीहरू बाहेक नपुग थप निम्न सामग्रीहरू आवश्यक पर्नेछ ।

सि.नं.	विवरण	ईकाई	परिमाण	कैफियत
१.	रबर बोटर्पाईडल	गोटा	२	
२.	सिट हार्नेसरफुल बडी हार्नेस	गोटा	२०	
३.	पुलीसानो) /मध्यम/ठुलो	गोटा	४/४/४	आवश्यकता अनुसार
४.	गाडी तान्ने टुचिन	गोटा	१	
५.	फरुवा	गोटा	५	
६.	एसेन्डर/डिसेन्डर	गोटा	४/४	आवश्यकता अनुसार
७.	भच्याङ्ग	गोटा	२	
१०.	ड्रिल मेसिन	गोटा	२	
११.	फायरिङ्ग एक्स्टिङ्गुईसर	गोटा	१०(ABC)	
१२.	फायर फाईटिङ्ग सेट	सेट	१५	
१३.	फायर प्रोक्सिभिटी सट	गोटा	१	आवश्यकता अनुसार
१४.	रेस्क्यु व्याक बोर्ड	गोटा	२	आवश्यकता अनुसार
१५.	लाईफ ब्वाई रिङ्ग	गोटा	२	आवश्यकता अनुसार
१६.	बोलिन रोप	मि.	२००	आवश्यकता अनुसार

परिच्छेद ७ : विपद् व्यवस्थापनका लागि सम्पर्क विवरण

७.१ जिल्ला स्थित विपद् व्यवस्थापनको लागि -Focal Person को नामावली र सम्पर्क नम्बर

७.१.१ जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारी

सि.न.	पद	कार्यालय प्रमुखको नाम	कार्यालय / पालिका / संस्था	पद	विपद् Focal Person	सम्पर्कनम्बर
१	प्र.जि.अ.	जगन्नाथ पन्त	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	स.प्र.जि.अ.	भक्ति सरा राना	९८५७०६०३३३

			जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालनकेन्द्र, पाल्पा	ब.ह.	लोकराज महतारा	९८४३८८२५४१
२	प्रमुख सेनानी	रमेश खड्का	डि फेमस महिन्द्रा दल गण	क्याप्टेन	राजाराम बानियाँ	९८४११५६०३८
३	प्रहरी उपरिक्षक	जनक बहादुर शाही	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	प्रहरी निरिक्षक	बिरेन्द्र थापा	९८५७०६८६९०
४	स.प्र.ना.उ	अरुणकुमार सिंह	सशस्त्रप्रहरीबल	स.प्र.नि.	सर्वजित थापा	९८६७११२६५५
५	उप अनुसन्धान निर्देशक	गोपाल पन्थी	राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय	अ.स.अ.	सुदिप रेग्मी	९८५७०६५१५९

७.१.२ स्थानीय स्तरमा रहेका सम्बन्धित पदाधिकारीहरू

निस्दी गाउँपालिका		
पद	नाम	मोवाईल नं.
अध्यक्ष	मुक्तवहादुर सारु	९८५७०६८०१२
उपाध्यक्ष	तिरन कुमारी श्रेष्ठ	९८४०१९३५०४
वडा १ वाकामलाड	यम बहादुर राना	९८४०४९२३१९
वडा २ सहलकोट	फत्ते सिं दर्लामी	९८६९४२८०३९
वडा ३ झिरवास	नविन्द्र थापा सोती	९८५७०६०२३५
वडा ४ मित्याल	सन्त विर सुनारी	९८४७००१३७४
वडा ५ गल्धा	दुर्गा बहादुर सोमै	९८४७१३८८१५
वडा ६ अर्चले	मेखवहादुर सुनारी	९८४७०६७१२८
वडा ७ ज्यामिरे	मुक्त बहादुर पाटा	९८४०१९६८६०
विपद् Focal Person	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५११४६४८९
रामपुर न.पा.		
प्रमुख	रमणवहादुर थापा	९८५१०३३९२१
उपप्रमुख	बाल कुमारी थापा	९८४७१८०५८८
वडा १ गाँडाकोट	कपिल बहादुर खाँड	९८५७०६२०९६
वडा २ गाँडाकोट	कृष्ण बहादुर दर्जी	९८४७३४८९७०
वडा ३	दामोदर पाठक	९८४७१८८९३६
वडा ४	राम बहादुर राना	९८५७०६२१२५
वडा ५	दुर्गा प्रसाद पोखरेल	९८५७०६२५१६
वडा ६	दिवाकर देवकोटा	९८४९८०१३९२
वडा ७	दोवराज तिवारी	९८५७०६०६९२
वडा ८	दिनेश आचार्य	९८५७०६२१९८
वडा ९	डिल बहादुर राना	९८५७०६५४७०

वडा १०	तोयानाथ सारु थापा	९८५७०६०९८७
विपद् Focal Person	ईन्जिनियर कृष्ण बहादुर थापा	९८६७३७५३७५
पूर्वखोला गाउँपालिका		
अध्यक्ष	नुनवहादुर थापा	९८५७०६५५४४
उपाध्यक्ष	भागिरथी भट्टराई	९८४७२२४३१४
वडा १ सिलुवा	भोगवहादुर थापा	९८४७०४३८२९
वडा २ जलपा	निरवहादुर सारु	९८४७०४३८२९
वडा ३ रिङ्गनेरह	निलकण्ड भट्टराई	९८४७२२२७२५
वडा ४ देवीनगर	रामप्रसाद श्रेष्ठ	९८४७१००५३३
वडा ५ वीरकोट	धनवहादुर सिङ्जाली	९८४७२४९४८८
वडा ६ हेक्लाड	मानवहादुर सारु	९८५७०५७६५४
विपद् Focal Person	अधिकृत विनोद नेपाल	९८५७०६५३७९
रम्भा गाउँपालिका		
अध्यक्ष	विष्णुप्रसाद भण्डारी	९८४७२२५७७९
उपाध्यक्ष	राधाकुमारी श्रेष्ठ	९८४७४९७०४३
वडा १ हुँगी	ईश्वरी काफ्ले	९८४०८२५२३८
वडा २ फोक्सिङ्कोट	चेत बहादुर सुनारी	९८४७०२८२८८
वडा ३ पिपलडाँडा	थमनवहादुर गाहा	९७४७०२३५५४
वडा ४ हुमिन	कृष्ण बहादुर रायमाझी	९८५७०४४२१०
वडा ५ ताहुँ	खुमकान्त वस्याल	९८४१४९३२३९
विपद् Focal Person	अधिकृत भक्तजंग राना	९८४७३८३९२४
माथागढी गाउँपालिका		
अध्यक्ष	यम बहादुर चिदी	९८५७०६०२३१
उपाध्यक्ष	बिष्णु माया लुङ्चे	९८६७०४०१६४
वडा १ चिदिपानी	राज कुमार पन्थी	९८५७०६२३८५
वडा नं २ रुप्से	बोम बहादुर ठाडा	९८५७०६४२७१
वडा नं ३ कसेनी	तेज बहादुर घर्ती	९८५७०६०५४७
वडा नं ४ झडेवा	शंकर दर्लामी	९८५७०६८०३५
वडा नं ५ हात्तिलुङ	गणेशमान गाहा	९८६६६२०७७६
वडा नं ६ गोठादी	युव बहादुर ठाडा	९८६७०४८५१०
वडा नं ७ रहवास	जंग बहादुर दर्लामी	९८५७०६५६०५
वडा नं ८ बहादुरपुर	डिल बहादुर ढेंगा मगर	९८५७०६८७०९
विपद् Focal Person	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत दिनेश ज्ञवाली	९८५७०६८५६८
तिनाउँ गाउँपालिका		
अध्यक्ष	प्रेम श्रेष्ठ	९८५७०६०६५८
उपाध्यक्ष	लाल बहादुर थापा	९८४७१५१०२५

वडा नं १ कचल	भुवान सिंह चिदी	९८४७१०३०६२
वडा नं २ दोभान	थादव प्रसाद अर्याल	९८४४७७९४१०
वडा नं ३ झुम्सा	चित्र बहादुर थापा	९८४४७४५५५०
वडा नं ४ सत्यवती	तुल बहादुर आले	९८६७३५६६९४
वडा नं ५ कोलडाँडा	ईन्द्र कुमारी गाहा चिदी	९८४७४७८३५१
वडा नं ६ मस्याम	तोमवहादुर पुन	९८५७०६५४०१
विपद् Focal Person	शिव आत्रेय	९८५७०६२५१४
वगनासकाली गाउँपालिका		
अध्यक्ष	सरस्वती दर्लामी चिदी	९८४७०४२२६६
उपाध्यक्ष	हरि पाठक	९८५७०६८४७७
वडा नं १ चिर्तुङधारा	शेर बहादुर चिदी	९८४७०४३१०६
वडा नं २ पोखराथोक	तिर्थ प्रसाद भट्टराई	९८५७०६०२४१
वडा नं ३ नायरनमतलेश	टिकावहादुर थापा	९८४७०४५१७३
वडा नं ४ खानिछाप	जित बहादुर कनौजे	९८४७५२५२१५
वडा नं ५ दर्लमडाँडा	ओम प्रकाश गैरे	९८५७०६२११८
वडा नं ६ यम्घा	लक्ष्मीप्रसाद अधिकारी	९८६७२१४६५८
वडा नं ७ खानिगाउँ	गण बहादुर बुढाथोकी	९८६७९५२२२१
वडा नं ८ वराङ्दी	मोतिलाल बश्याल	९८४७११४०२४
वडा नं ९ चादपानी	थानेश्वर तिमिल्सिना	९८५७०६०११८
विपद् Focal Person	कृष्ण बहादुर थापा	९८६७५४४००८
तानसेन नगरपालिका		
अध्यक्ष	सन्तोष लाल श्रेष्ठ	९८५७०६०३५३
उपाध्यक्ष	प्रतिक्षा सिंजाली	९८४७१०२८४९
वडा नं १	सुनिल कुमार बश्याल	९८५७०६०१२६
वडा नं २	महेश्वर श्रेष्ठ	९८४७०२९९५१
वडा नं ३	बाबुरत्न शाक्य	९८४७३०८७३१
वडा नं ४	हेमन्त राज शाक्य	९८५७०६८८२८
वडा नं ५	रामवहादुर रावल	९८४७०६९२८८
वडा नं ६	सागरमान महर्जन	९८५७०७८०२१
वडा नं ७	प्रदिप खनाल	९८४७०२९४६६
वडा नं ८ दमकडा	सोमनाथ अर्याल	९८४७०४३२०२
वडा नं ९ मदनपोखरा	राजेश कुमार अर्याल	९८५७०६०२०२
वडा नं १० तेलघा	हिमलाल पंगेनी	९८५७०६०१०१
वडा नं ११ वन्दीपोखरा	यादव सिंह कार्की	९८५७०६०२२७
वडा नं १२ बौघापोखराथोक	मेजर सिंह के.सी.	९८५१०९०६४७
वडा नं १३ बौघागुम्भा	टुकप्रसाद भट्टराई	९८५७०६५५१५

वडा नं १४ अर्गली	शोभाकर भट्टराई	९८४७४२८५१६
विपद् Focal Person	कार्यक्रम अधिकृत विष्णु प्रसाद पौडेल	९८५७०६२५६२
रिबिदिकोट गाउँपालिका		
अध्यक्ष	नारायण बहादुर कार्की	९८५७०६०३८३
उपाध्यक्ष	कान्ता अधिकारी	९८५७०६२३५८
वडा नं १ ख्याहा	चिरन्जीवी पोखरेल	९८५७०६५४०२
वडा नं २ देउराली	ओम प्रसाद पोखरेल	९८५१०३५१३१
वडा नं ३ खस्यौली	नारायण बहादुर के.सी.	९८४७४३८०२९
वडा नं ४ भैरवस्थान	सोम बहादुर कार्की	९८४७०४३५२९
वडा नं ५ कुसुमखोला	मन बहादुर अस्लामी	९८६४४२५०१९
वडा नं ६ ठिमुरे	प्रकाश रायमाझी	९८४७३३३८९६
वडा नं ७ पालुडमैनादी	दान बहादुर कुवँर	९८५७०६०५४२
वडा नं ८ फेक	चुरा बहादुर छहरी	९८६६४३८४८१
विपद् Focal Person	अधिकृत रुकलाल भट्टराई	९८५७०६२६४३
रैनादेवी छहरा गाउँपालिका		
अध्यक्ष	रुकमांगत भट्टराई	९८४९०७७०२९
उपाध्यक्ष	युवराज थापा	९८५७०६२०६३
वडा नं १ सिद्धेश्वर	सोम बहादुर दर्लामी	९८५७०६९८४१
वडा नं २ सोमादी	दान बहादुर पौडेल	९८५७०६२५४८
वडा नं ३ भूवनपोखरी	प्रदिप पौडेल	९८४७१००२८८
वडा नं ४ छहरा	गोविन्द बहादुर रायमाझी	९८५७०६२२४२
वडा नं ५ मुझुड	हुमानसिंह कार्की	९८५७०३४७०७
वडा नं ६ जुठापौवा	दोम बहादुर घर्ती	९८६०६९७७६३
वडा नं ७ बल्ढेडगडी	देवेन्द्र पुन	९८५७०३०५४३
वडा नं ८ सत्यवती	रेम बहादुर राना	९८४०४५७९७८
विपद् Focal Person	जीवन राना जनस्वास्थ्य निरीक्षक	९८५७०६०६९०

७.१.३ विषयगत कार्यालयका प्रमुख र विपद फोकल पर्सनहरु

सि. न.	पद	कार्यालय प्रमुखको नाम	कार्यालय/संस्था	पद	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्कनम्बर
१	डि.ई.	रामेश्वर लम्साल	सडक डिभिजन पाल्पा	ईन्जिनियर	रबि शाह	९८६७१८६१९४
२	डि.ई.	टंक बहादुर के.सी.	जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय	ईन्जिनियर	उमेश महतो	९८५७०६०३९०
३	प्रमुख	शिवराम अधिकारी	भू तथा जलाधार कार्यालय	ईन्जिनियर	राकेश बहादुर कुवंर	९८५७०८११३९
४	प्रमुख	दिपक भट्टराई	प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना	प्रमुख	दिपक भट्टराई	९८५७०६८१८१
५	प्रमुख	कामना अधिकारी	कृषि ज्ञान केन्द्र	प्रमुख	कामना अधिकारी	९८५७०६५२९४
६	प्रमुख	दिपक ज्ञवाली	डिभिजन वन कार्यालय	डिभिजनल वन अधिकृत	दिपक ज्ञवाली	९८५७०२३३७७
७	प्रमुख	महेन्द्र सुवेदी	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	इकाई प्रमुख	महेन्द्र सुवेदी	९८५७०६५९८०
६	सभापति	बुद्धि प्रसाद शर्मा	रेडक्रस सोसाईटी,पाल्पा	अधिकृत	बाबुराम कार्की	९८४७०२८०२६

७.१.३ विपद् पूर्व तयारीका लागि आवश्यक जनशक्ति व्यवस्थापन

क्र सं	कार्यालय	जनशक्ति	कैफियत
१	नेपाली सेना	१५० जना	
२	नेपाल प्रहरी	५० जना	
३	शसस्त्र प्रहरी बल	५० जना	
४	रेडक्रस सोसाईटी	१० जना	
५	वन	३० जना	
६	जनस्वास्थ्य	४० जना (स्थानीय तहबाट)	
७	शिक्षा	१० जना (स्थानीय तहबाट)	

७.२ पाल्पा जिल्लामा चालु अवस्थामा रहेका एम्बुलेन्सहरुको विवरण

क्र.स	स्थानीय तह	एम्बुलेन्स नं.	चालकको		एम्बुलेन्सको धनी (निकाय)
			चालकको नाम थर	फोन नं	
१	तानसेन	लु १ झ३३३	सुरज के.सी.	९८४७०२९५०४	पाल्पा अस्पताल
२	बगनासकाली	लु१च २३८१	यम बहादुर सारु	९८४६१९०९६७	भु.पु सैनिक चिलाङ्गदी
३	रिब्दीकोट	लु १ झ २८५	रमेश राना	९८४४०५७१९२	खस्यौली प्रा.स्वा.के.
४	तानसेन	लु१च ३७३८	विष्णु वि.क.	९८६७८२८६१०	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
५	तानसेन	लु१च ५३७६	हरि ढकाल	९८४७१०१८५१	लुम्बिनि मेडिकल कलेज प्रभास
६	तानसेन	लु१च २५४६	नारायण जि.सी.	९८४७१०२७६५	परिवार नियोजन संध
७	माथागढी	लु१च ३७४२	गोपाल सिंह	९८४१६०८०५०	झडेवा भु.पु सैनिक
८	तानसेन	लु१च २६६१	गोपाल आले	९८४७०४३२१०	लुम्बिनि मेडिकल कलेज प्रभास
९	तानसेन	लु१च ३२३६	सुरेश कार्की	९८४७४३८९५६	लुम्बिनि मेडिकल कलेज प्रभास
१०	रामपुर	लु२झ १७४३	भानुभक्त सोती	९८४७२३१३३८	रामपुर अस्पताल
११	तानसेन	लु२च६५५२	अर्जुन वैदवार	९८४७०००४३३	न्यु एकता क्लब भुषालडाँडा
१२	तानसेन	लु१च३७३८	बिष्णु बि.क.	९८६७८२८६१०	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
१३	रामपुर	लु१च ५९००	अमृत सोती	९८५७०६२२४७	रामपुर टेक्निकल इन्टिच्युट
१४	रैनादेवी छहरा	लु१च२८८	मोहन घिमिरे	९८४७०२०९५१	छहरा स्वास्थ्य चौकी
१५	रम्भा	लु१झ४१६	उत्तम सेढाई	९८६४५६१६२०	हुँगी स्वास्थ्य चौकी
१६	रैनादेवी छहरा	लु१झ ४०६	लाल बहादुर राना	९८६९७५१९४५	जुठा स्वास्थ्य चौकी
१७	बगनासकाली	लु१झ ४९६	खडक बहादुर थापा	९८४६२११७३१	चापपानी स्वास्थ्य चौकी
१८	तानसेन	लु२च ६९१३	मोहनीलाल कुँवर	९८०१९४०१०२	युनाइटेड मिसन अस्पताल
१९	निस्दी	लु १ झ ५२५	नेत्र बहादुर लुङ्गेली	९८४४७६०६८२	सहलकोट स्वास्थ्य चौकी
२०	रामपुर	प्र.न.३ ०१०२३च ५५५	महेन्द्र तिवारी	९८५७०६५००२	कालिगण्डकी फाउण्डेशन नेपाल
२१	रामपुर	लु१झ२७४			दर्छा स्वास्थ्य चौकी
२२	रिब्दीकोट	लु:३ च १८५	बिमल नेपाल	९८६९६६८८९९	सिजी कंपनि
२३	रम्भा	लु१झ५५४	कमल दर्जि	९८४७३७३७१५	ताहु प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र
२४	पूर्वखोला	लु १ झ६०८	कुमार दिशुवा	९८६७१७९४६४	पूर्वखोला गा.पा.
२५	माथागढी	लु १ झ६२१	मनोज पन्थी	९८५७०७९११४	माथागढी गा.पा.
२६	माथागढी	लु १ झ ६२२	मनोज सिंजाली	९८५७०७९११३	माथागढी गा.पा.

२७	ने.रे.सो.तिनाउ उप शाखा	लु २ च ९३४८	सन्दिप तुलाचन	९८४९९१७३२८	
२८	रिब्दीकोट	लु१ झ ४९०	शान्त बहादुर जि.सी	९८४५३२१८७९	ठिमुरे सा.स्वास्थ्य ईकाई
२९	ख्याहा स्वास्थ्य चौकी	लुब १ झ ६४७	छबिलाल आले मगर	९८४७३३४३६४	

७.३ पाल्पा जिल्लास्थित सरकारी कार्यालयको सम्पर्क विवरण

सि.नं.	कार्यालयको नाम	सम्पर्क नम्बर
१.	जिल्ला प्रशासन कार्यालय पाल्पा	७५-५२०१२४
२.	जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय	७५-५२०४२४
३.	पाल्पा जिल्ला अदालत	७५-५२०११०
४.	दि फेमस महिन्द्र दल गण	७५-५२०५४६
५.	जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय	७५-५२०१५८, ५२०१६१
६.	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	७५-५२०५३६, ५२०१९९
७.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल गुल्म	७५-७५-५२११७४
८.	राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय	७५-५२००५९
९.	कोष तथा लेखा नियन्त्रण कार्यालय	७५-५२०००३
१०.	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	७५-५२०११९
११.	सहरी विकास तथा भवन कार्यालय, पाल्पा	७५-५२०१५२
१२.	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	७५-५२०००७
१३.	सडक डिभिजन कार्यालय	७५-५२०९२१
१४.	कृषि ज्ञान केन्द्र	७५-५२०२९४
१५.	भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र	७५-५२०१४५
१६.	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय	७५-५२१७३९
१७.	डिभिजन वन कार्यालय	७५-५२०००२
१८.	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	७५-५२०१३९
१९.	जलस्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन	७५-५२००८१
२०.	कारागार कार्यालय	७५-५२०१५३
२१.	मालपोत कार्यालय, रामपुर	०७५-४००४२७
२२.	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय	५२०२३२
२३.	तानसेन नगरपालिका कार्यालय	७५-५२०१०९

२४.	सुन्तलाजात फलफूल विकास केन्द्र	७५-५२०१४७
२५.	जिल्ला हुलाक कार्यालय	७५-५२०१४६
२६.	शाखा तथ्यांक कार्यालय	७५-५२०५१२
२७.	जिल्ला निर्वाचन कार्यालय	७५-५२०९३५
२८.	शैक्षिक तालिम केन्द्र	७५-५२०३०१
२९.	प्रधानमन्त्रि कृषि आधुनिक परियोजना	७५-५२११८०
३०.	पाल्पा आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	७५-५२०८२३
३१.	करदाता सेवा कार्यालय	७५-५२०११७
३२.	नापी कार्यालय	७५-५२०००८
३३.	कालिगण्डकी कोरिडोर सडक योजना	७५-५२१५५२
३४.	रामपुर नगरपालिकाको कार्यालय	७५-५४००१४५
३५.	विशेष नापी कार्यालय	७५-५२०१९७
३६.	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	७५-५२०५११
३७.	कृषि सामाग्री कम्पनी लिमिटेड	७५-५२०१३८
३८.	यातायात व्यवस्था कार्यालय	७५-५२०४९९
३९.	पूल योजना पश्चिम सेक्टर क्षेत्र नं. ४	७५-५२१२९९
४०.	सामाजिक स्वास्थ्य बिमा विकास समिति	७५-५२११९६
४१.	नेपाद टेलिकम दूरसंचार कार्यालय	७५-५२०१०१
४२.	नेपाल बैंक लिमिटेड	७५-५२२६५४, ५२०१३०
४३.	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक	७५-५२०१३४
४४.	कृषि विकास बैंक	७५-५२२५५०, ५२०१४२
४५.	जिल्ला युवा समितिको कार्यालय	
४६.	खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण डिभिजन कार्यालय	७५-५२१४९५
४७.	मालपोत कार्यालय, पाल्पा	७५-५२०१०६
४८.	जिल्ला आयोजना कार्यान्वय इकाई अनुदान व्यवस्थापन तथा स्थानीय पूर्वाधार कार्यालय	७५-५२१४०७
४९.	जिल्ला आयोजना कार्यान्वयन ईकाई शिक्षा	
५०.	सामाजिक विकास डिभिजन कार्यालय	
५१.	जिल्ला आयोजना कार्यान्वय इकाई (भवन) पाल्पा	७५-५९०००८
५२.	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय पाल्पा	०

पाल्पा जिल्लामा रहेका प्रहरी चौकीहरु:

जिल्ला प्रहरी कार्यालय पाल्पा तथा मातहत ईकाई ईन्चार्जहरुको नामावली:-

सि.नं.	प्रहरी ईकाईको नाम	दर्जा	नामथर	कार्यालयको CUG नम्बर	ईन्चार्जको मोवाइल नम्बर
१	जिल्ला प्रहरी कार्यालय पाल्पा	प्रहरी उपरिक्षक	जनक बहादुर शाही	९८५७०९५५५५	९८५१२८१३४५
२	ईलाका प्रहरी कार्यालय रामपुर पाल्पा	प्र.ना.उ.	हेम बहादुर के.सी.	९८५७०६२१९९	९८५६०९०१९९
३	जिल्ला ट्राफिक प्रहरी कार्यालय पाल्पा	प्र.ना.नि.	दामोदर मल्ल	९८५७०९०५००	९८५१०१४४५६
४	ईलाका प्र.का .मुझुड पाल्पा	प्र.ना.नि.	सोम बहादुर सारु मगर	९८५७०९१५०२	९८४७८०५०७६
५	ईलाका प्र.का .पुर्वखोला	प्र.स.नि.	हरि प्रसाद अर्याल	९८५७०६०१६०	९८४७४६३०६२
६	का.सु.गार्ड पाल्पा	प्र.ब.ना.नि.	नेत्र बहादुर क्षेत्री	९८५७०९१५२०	९८४६१८३३१७
७	प्रहरी चौकी बर्तुड पाल्पा	प्र.स.नि.	रमेश प्रसाद पाण्डे	९८५७०९१५०६	९८४७१७९७८२
८	प्रहरी चौकी आर्यभञ्ज्याङ पाल्पा	प्र.स.नि.	श्रवण कुमार थापा	९८५७०९१५१०	९८४७१०४०५६
९	प्रहरी चौकी राम्दी पाल्पा	प्र.स.नि.	धर्म बहादुर घर्ती मगर	९८५७०९१५११	९८४७८४७३९२
१०	प्रहरी चौकी माथागढी पाल्पा	प्र.स.नि.	प्रकाश पछाई	९८५७०९१५०९	९८४७५७२१४८
११	प्रहरी चौकी दोभान पाल्पा	प्र.ब.ना.नि.	बिष्णु बहादुर कुँवर	९८५७०९१५०७	९८४७१५५५८४
१२	प्रहरी चौकी हाथोक पाल्पा	प्र.स.नि.	बिष्णु प्रसाद रेग्मी	९८५७०९१५०३	९८६७००४९७६
१३	प्रहरी चौकी सर्देवा पाल्पा	प्र.स.नि.	बिनोदराज खत्री	९८५७०९१५०४	९८४४७९४२०५
१४	प्रहरी चौकी बल्डेङगढी पाल्पा	प्र.स.नि.	शिव कुमार यादव	९८५७०९१५१४	९८४३९९६०५६
१५	प्रहरी चौकी हुँगि पाल्पा	प्र.स.नि.	दया शंकर चाई	९८५७०९१५१३	९८४७०५६४०८
१६	प्रहरी चौकी रुक्सेभञ्ज्याङ पाल्पा	प्र.स.नि.	हेम बहादुर रास्कोटी	९८५७०९१५१६	९८६७१३२३१४
१७	प्रहरी चौकी ताँहु पाल्पा	प्र.स.नि.	याम बहादुर पुन	९८५७०९१५१२	९८४८०३६१४०
१८	प्रहरी चौकी अर्गली पाल्पा	प्र.स.नि.	बसन्त सिंह ठकुरी	९८५७०९१५०५	९८४७०५४३०१
१९	प्रहरी चौकी प्रभास पाल्पा	प्र.ना.नि.	भरत थापा	९८५७०९१५०८	९८४७३६४५४१
२०	प्रहरी चौकी केलादी पाल्पा	प्र.स.नि.	मोहन खत्री क्षेत्री	९८५७०९१५१७	९८४१३५२१८३
२१	प्रहरी चौकी पिपलडाँडा पाल्पा	प्र.स.नि.	कनहिया चौधरी	९८५७०६०१०९	९८६०७५४१०९
२२	प्रहरी चौकी जग्वादी पाल्पा	प्र.स.नि.	बिष्णु बहादुर थापा	९८५७०९१५१५	९८५६०३९२६५
२३	अप्रचौ भुसलडाँडा पाल्पा	प्र.स.नि.	अर्जुन मण्डल	९८५७०९१५१९	९८४५१००२०१
२४	अप्र पोष्ट रानिघाट पाल्पा	प्र.ह.	ददिराम कार्की	९८५७०९१५१८	९८४०७६३९२६
२५	जिल्ला अदालत समन्वय तथा सुप्रई गार्ड	प्र.ब.ह.	शिव बहादुर के.सी.		९८४७१०४४३०
२६	प्रहरी बिट बसपार्क पाल्पा	प्र.ह.	सुदन पाण्डे	९८५७०६०१९३	९८४७०८८७०९
२७	प्र.जि.अ.नि.गार्ड पाल्पा	प्र.ह.	कृष्ण के.सी.		९८५७०६५६०१
२८	अप्र बिट नारायणस्थान मन्दिर पाल्पा	प्र.ब.ह.	शालिकराम ज्ञवाली	९८५७०९१३२३	९८६७०१४६९०

परिच्छेद ८

८.१ संभावना र चुनौती

- (क) पाल्पा जिल्लामा अधिकांश स्थानहरूमा सडकको पहुँच पुगेता पनि सहज तरिकाबाट सवारी साधन आवत जावत गर्न नसक्ने तथा वर्षा याममा सडक सुचारु हुन नसक्ने भएकोले सडक असुबिधा भएको स्थानमा उद्धार टोली समयमै पुग्न नसक्ने ।
- (ख) यस जिल्लाका ग्रामिण भेगमा अधिकांश घरहरू टीन, खर र काठको रहेको तथा शहर केन्द्रित घरहरू जोडिएर रहेको हुँदा आगलागी भएको खण्डमा नियन्त्रण गर्न कठिन हुने । यस जिल्लामा आगलागी नियन्त्रणको लागि तानसेन तथा रामपुर नगरपालिकामा १/१ मात्र बारुण यन्त्र रहेको ।
- (ग) Main Line of Communication को रूपमा रहेको सिद्धार्थ राजमार्ग पहिरो गई बन्द भएको अवस्थामा सुचारु गर्नको लागि जिल्लामा प्रयाप्त डोजर तथा स्काभेटरहरू भएतापनि भौगोलिक बनावटको कारणले बाढी पहिरो गएको अवस्थामा प्रभावित ईलाकामा समयमै पुग्न नसकी आवत जावतमा असर पुग्न जाने ।
- (घ) गर्मी मौसमको शुरुवातसंगै आउने हुरिबतासको कारणले हुने विभिन्न क्षतीहरू बारे जनमानसमा जनचेतनाको कमी भएको ।

८.२ समस्या

- (क) यस पाल्पा जिल्लामा पहाडी भु-भाग तथा धेरैजसो स्थानहरू बिकट भएकोले प्राकृतिक तथा मानविय विपद्का घटनाहरू प्राय हुने गरेको पाईन्छ । पहाडी भुभाग हुनाले विपद् भएको स्थानसम्म पुगी तत्काल उद्धार कार्य गर्न बाटो तथा विकटताको दृष्टीले कठिन रहेको छ ।
- (ख) गणमा महिन्द्रा बोलेरो जिप १ र ३x२.५ टाटा ट्रक मात्र नपुग हुने हुँदा विपद् व्यवस्थापनको लागि थप १ (एक) सानो गाडी आवश्यक भएको ।
- (ग) वर्षादको मौसममा बादल तथा हुस्सु लाग्ने भएकोले हवाई साधनको प्रयोगमा समेत प्रतिकुल असर पर्ने ।
- (घ) उद्धार तथा राहत सामाग्रीहरूको उपलब्धतामा कमी रहेको ।

८.३ उद्धार कार्यमा परिचालित फौजले निम्न कुराहरूको विशेष ख्याल राख्ने छ ।

- (क) प्रभावित ईलाकामा जतिसक्दो चाँडो पुगी स्थितीको अध्ययन गरी प्रतिवेदन गर्ने ।
- (ख) प्रकोप पीडितलाई जीवितै उद्धार गरी थप क्षती हुन नदिनु टोलीको मुख्य उद्देश्य हुनेछ ।

- (ग) जीवित रहेकाहरूलाई तोकिएको स्थानहरूमा स्थानान्तरण गर्न सघाउने ।
- (घ) बिरामी घाईतेहरूको प्राथमिकता छुट्टयाई प्राथमिक उपचार प्रदान गरी जतिसक्दो चाडो अस्पताल पुऱ्याउने ।
- (ङ) उद्धार कार्यमा खट्टिने मेडिकल टोलीले प्राथमिकताको आधारमा उपचार गरी गम्भीर घाईतेहरूलाई अस्पताल पुऱ्याउने मद्दत गर्ने ।
- (च) जीवितहरूसंग सोधपुछ गरी उनीहरूको परिवार तथा चौपायाको खोजतलास गर्ने ।
- (छ) भेटिएका व्यक्तिहरू मध्य जीवित र मृतकको रेकर्ड राख्ने ।
- (ज) उद्धारको समयमा भेटिएको धनमालको रेकर्ड गरी सुरक्षित स्थानमा संकलन गर्ने ।
- (झ) भेटिएको मालसामानको तथ्याङ्क राखी प्रशासनलाई हस्तान्तरण गर्ने ।
- (ञ) आफुसंग भएको यातायातको साधनको नपुग भएमा स्थानीय प्रशासनसंग समन्वय गरी उपलब्ध गराउने ।
- (ट) जटिल बिरामीहरूलाई पछाडि हटाउन एम्बुलेन्स तथा आवश्यक परेमा २२ बाहिनीसंग समन्वय गरी हेलिकप्टर उपलब्ध गराउने ।
- (ठ) ईजाजत नभएका मान्छेहरूलाई त्यस ईलाकाको हर्कतमा बन्देज लगाउने ।
- (ड) सिग्नल टोलीले उद्धार कार्य सम्बन्धि खबर गण हे.क्वा.लाई निरन्तर प्रतिबेदन गरिरहने ।
- (ढ) ठुलाठुला भवनहरू भत्किएको एरियामा हेभी साधन जस्तै बारुण यन्त्र, डोजर, क्रेनको आवश्यक परेमा समन्वयात्मक भूमिका खेली उपलब्ध गराउन प्रयास गर्ने ।
- (ण) सुरक्षा निकाय तथा अन्य स्थानीय बुद्धिजीवी, पत्रकार, राजनैतिक दल र सम्बन्धित सबैसंग संयुक्त र सौहार्द पुर्ण व्यवहार गर्ने र आवश्यक बमोजिम सुचना आदन प्रदान गर्ने । साथै, घटनालाई न्युनिकरण गर्ने तर्फ यथासंभव प्रयास गर्ने ।

८.७ संक्षेप

विपद् व्यवस्थापन कार्य सरकारको एकल प्रयासले मात्र संभव हुन नसक्ने यथार्थलाई मनन् गरी सबै सुरक्षा निकाय, सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरू, स्थानीय निकाय, नागरिक समाज तथा समुदायको सहभागिता र संलग्नतामा विपद्को असरलाई कम गर्न पूर्व तयारी, सचेतना अभिवृद्धि जस्ता उपायहरूको साथै सबै निकायको राय, परामर्श, सल्लाह, सुझाव र समन्वयमा गरिने विपद् व्यवस्थापन बढी प्रभावकारी हुने देखिन्छ । यसको अलवा दक्ष जनशक्ति सहित आधुनिक साधन श्रोत सम्पन्न हुनु पर्ने देखिन्छ ।